

תנ"ך עם חברים

שמואל ב

מלכים א

(פרקים א-ב)

ייעוץ מדעי: ד"ר דוד אלגביש

משרד החינוך התרבות והספורט

2356

אישור מס'

עריכה לשונית: אבי שרגאי

עיצוב: נועם שושן

איורים: אודי טאוב

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע,
לשדר או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני,
אופטי או מכני אחר כל חלק שהוא מהחומר בספר זה.
שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה
אסור בההלטה, אלא ברשות מפורשת בכתב מהמוציא לאור.

©

כל הזכויות שמורות להוצאת ספרים יסוד

רחוב החופר 34 חולון טל' 03-5587990

נדפס בישראל 2009

4	הַקְדָּמָה
6	עַל הַתִּכְּוֹן
9	פָּרָק א
20	פָּרָק ב
29	פָּרָק ג
30	פָּרָק ה
37	פָּרָק ו
41	פָּרָק ז
44	פָּרָק יא
47	פָּרָק יב
52	פָּרָק יג
58	פָּרָק יד
61	פָּרָק טו
65	פָּרָק טז
68	פָּרָק יז
71	פָּרָק יח
76	פָּרָק יט
83	מְלָכִים א - הַקְדָּמָה
83	פָּרָק א
90	פָּרָק ב
103	דְּפִי גְזִירָה

תלמידים חביבים,

שאול, המלך הראשון, הצליח להביס רבים מאויבי ישראל, אך במלחמה בפלשתים, שנערכה בגלבוע, ידם של הפלשתים היתה על העליונה. הם הכו את ישראל מכה קשה רבים מחילי ישראל מתו במלחמה, וגם שאול המלך ובניו נפלו בקרב.

מה יקרה בישראל לאחר המפלה הקשה?

מי ינהיג את ישראל לאחר מות המלך ובניו?

על כך תלמדו בספר שמואל ב עם חמשת החברים: **חנן הסקרן, אילת השואלת, ינאי**

הלשונאי, חן המדמין ורונית המשפטנית.

הלמידה עם חמשת החברים תהיה מעניינת, מרתקת ומהנה, אך תחלה הפירו את החברים:

חנן הסקרן

שמי חנן, ואני ילד מאד סקרן.

בכל נושא אני מגלה ענין.

רוצה לדעת על ישראל בתקופת המקרא

ולשויות בין אז לבין עתה;

להכיר את הו החיים של האדם הפשוט -

ושל המלך ואנשיו בחצר המלכות.

בנושאים השונים יש לי הרבה שאלות,

תשובות אני מוצא בספרים ובאנציקלופדיות.

תוכלו להרבות דעת ולמצא ענין

אתי, **חנן הסקרן.**

אילת השואלת

שמי אילת. כשאני נתקלת בקשי בפסוקים,

אני קוראת את דברי הפרשנים.

הפרושים רבים ושונים

ומראים שלתנ"ך הרבה פנים.

ינאי הלשוני

החברים שלי אוספים בולים או קלפינ
ואני אוסף בטויים, צרופי לשון ומלים.
אני מקפיד לדבר עברית נכונה,
קורא במלון לפני השנה,
מחפש מלים קשות ופרושים.
אתי ספורי התנ"ך מובנים.

חן המדמין

שמי חן, ואני ילד "מעופף",
על כנפי הדמיון אוהב לרחף.
כשאני שומע את ספורי התנ"ך המרתקיו
מחשבותי נודדות למרחקים.
יחד נוכל "לטוס" לתקופת המקרא,
לראות בדמיון את אשר קרה
לדוד המלך וליואב הגבורים
ולנתן הנביא, איש האלהים.

רונית המשפטנית

שמי רונית. לי חשובים יותר מכל
הצדק, הישר והחק.
אני אוהבת להתעמק בחקים ובהסכמים,
לעין ולהשוות בין חקים חדשים לעתיקים.
כשאגדל אלמד בפקולטה למשפטים.

על התנ"ך

1. הספר החשוב ביותר לעם היהודי הוא התנ"ך.

התנ"ך מתחלק לשלושה חלקים:

תורה ו**נ**ביאים ו**כ**תובים

כל חלק כולל בתוכו ספרים אחדים.

א. כתבו במחברת את שמות הספרים לפי הסדר. העזרו בתנ"ך מלא.

שָׁמַם שֶׁל סַפְרֵי הַתּוֹרָה נִתְּן
לָהֶם עַל-פִּי הַמֶּלֶךְ הַמְּצֻיָּה
בְּפָסוּק הָרִאשׁוֹן.

תורה

שָׁמַם שֶׁל הַסְּפָרִים יְהוֹשֵׁעַ וְשִׁמְשׁוֹן
נִתְּן לָהֶם עַל שֵׁם הַדְּמוּת הַמְּרֻכָּזִית
שֶׁבְּסֵפֶר הַסְּפָרִים שׁוֹפְטִים וּמְלָכִים,
שָׁמַם נוֹבַע מֵהַתְּכֵן הָעֵקָרִי שֶׁבָּהֶם.

נביאים

כתובים

בתנ"ך עשרים וארבעה ספרים.

את ספר התנ"ך קוראים, לומדים ומשננים בבית הכנסת, בבית-הספר ובבית.

2. פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ

הַתּוֹרָה מְחַלֶּקֶת לַחֲמֻשִׁים וְאַרְבַּע פְּרֻשׁוֹת. לְכֹל פְּרֻשָּׁה יֵשׁ שֵׁם, שְׁנַתָּן לָהּ עַל פִּי מַלְאָךְ הַמְצִיָּה בַּפְּסוּק הָרִאשׁוֹן שָׁלָהּ. בְּכֹל שְׁבוּעַ קוֹרְאִים בְּיוֹם שַׁבַּת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת פְּרֻשָּׁה אַחַת מִן הַתּוֹרָה. מִתְחִילִים אֶת הַקְּרִיאָה בַּשַּׁבַּת הָרִאשׁוֹנָה לְאַחַר שְׁמַחַת תּוֹרָה, וּמְסִימִים כְּעֵבֶר שָׁנָה בְּשְׁמַחַת תּוֹרָה.

חֲפָשׂוּ בַתּוֹרָה וְכָתְבוּ (בְּמַחְבְּרַת):

- א. מַה שֵׁם הַפְּרֻשָּׁה הָרִאשׁוֹנָה בַתּוֹרָה?
- ב. הֲעֵתִיקוּ אֶת הַפְּסוּק הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַפְּרֻשָּׁה הָרִאשׁוֹנָה.
- ג. הַקִּיפּוֹ בַּפְּסוּק שֶׁהֲעֵתִיקְתֶּם אֶת הַמַּלְאָךְ שֶׁנִּבְחָרָה כְּשֵׁם לַפְּרֻשָּׁה.
- ד. כִּמָּה פְּרָקִים כּוֹלֵלַת הַפְּרֻשָּׁה הָרִאשׁוֹנָה?
- ה. מַה שֵׁם הַפְּרֻשָּׁה הָאַחֲרוֹנָה בַתּוֹרָה?
- ו. הֲעֵתִיקוּ אֶת הַפְּסוּק הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַפְּרֻשָּׁה הָאַחֲרוֹנָה.
- ז. הַקִּיפּוֹ בַּפְּסוּק שֶׁהֲעֵתִיקְתֶּם אֶת הַמַּלְאָךְ שֶׁנִּבְחָרָה כְּשֵׁם לַפְּרֻשָּׁה.
- ח. כִּמָּה פְּרָקִים כּוֹלֵלַת הַפְּרֻשָּׁה הָאַחֲרוֹנָה?

3. הַפְּטָרָה

לְאַחַר קְרִיאַת פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ קוֹרְאִים לְסִיּוּם קָטַע נוֹסֵף מִתּוֹךְ סִפְרֵי הַנְּבִיאִים. קָטַע זֶה נִקְרָא הַפְּטָרָה (דְּבַרֵי סִיּוּם). קָטַע הַהַפְּטָרָה קָשׁוּר בְּדֶרֶךְ כָּלֵל בְּתַכְנוּ אוֹ בְּסִגְנוֹנוֹ לַפְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ.

בַּשַּׁבַּת, בְּהַ קוֹרְאִים אֶת פְּרֻשַׁת "בְּשֵׁלַח" שֶׁבְּסִפְרֵי שְׁמוֹת, בְּהַ מוֹפִיעָה שִׁירַת הַיָּם (הַשִּׁירָה שֶׁשָּׂרַר מֹשֶׁה לְאַחַר נִסַּח חֲצִיַּת יָם-סוּף), קוֹרְאִים גַּם הַפְּטָרָה מִתּוֹךְ סִפְרֵי שׁוֹפְטִים פְּרָק ה.

שְׁעֵרוּ: מִדּוּעַ קוֹרְאִים הַפְּטָרָה זוֹ לְאַחַר פְּרֻשַׁת "בְּשֵׁלַח"?

הַשַּׁבַּת, בְּהַ קוֹרְאִים אֶת שִׁירַת הַיָּם בַּפְּרֻשַׁת "בְּשֵׁלַח" וּמְפִטִירִים בְּשִׁירַת דְּבוֹרָה, נִקְרָאת **שַׁבַּת שִׁירָה**.

4. טַעֲמֵי הַמִּקְרָא

בְּתַנְ"ךְ סִימְנִים עֲתִיקִים, הַנְּמַצָּאִים מֵעַל לְאוֹתִיּוֹת אוֹ מִתְחִתֵּיהֶן. סִימְנִים אֵלֶּה נִקְרָאִים

טַעֲמֵי הַמִּקְרָא

הַטַּעֲמִים מְצִינִים אֶת מְקוֹם הַהֲטַעְמָה בַּמַּלְאָךְ, וּמְשַׁמְשִׁים גַּם כְּסִימְנֵי פְּסוּקִים: הֵם מְצִינִים אֵילוּ מַלְיָם לְחֻבֵּר, וּמֵתִי לְהַפְּסִיק אֶת הַקְּרִיאָה. הַטַּעֲמִים מְשַׁמְשִׁים גַּם כְּתוּי נְגִינָה לְקְרִיאַת הַמִּקְרָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת.

נכיר שני טעמים מפסיקים:

הסימן **א** **אתנחתא** מסמן הפסקה. האתנחתא מחלק את הפסוק לשני חלקים, לא בהכרח שוים.

הסימן **א סוף פסוק** מסמן הפסקה ארכה. הוא נמצא מתחת למלה האחרונה בכל פסוק ומשמש כנקדה. סימן קריאה וסימן שאלה - הכל לפי ההקשר.

בערי חברון: ויבאו אנשי יהודה וימשחו־שם את־דוד למלך
על־בית יהודה ויגדו לדוד לאמר אנשי יביש גלעד אשר
קברו את־שאול: וישלח דוד מלאכים אל־
אנשי יביש גלעד ויאמר אליהם ברכים אתם ליהוה אשר
עשיתם החסד הזה עס־אדניכם עס־שאול ותקברו אתו:
ועתה יעש־יהוה עמכם חסד ואמת וגם אנכי אעשה אתכם
הטובה הזאת אשר עשיתם הדבר הזה: ועתה ו תחזקנה כ
ידיכם והיו לבני־חיל בירמת אדניכם שאול וגם אתי משחו
בית־יהודה למלך עליהם: ואבנר בן־נר שר־
עבא אשר לשאול לקח את־איש בֶּשֶׁת בן־שאול ויעברהו
מחנים: וימלכהו אל־הגלעד ואל־האשורי ואל־יזרעאל
ועל־אפרים ועל־בנימין ועל־ישראל כלה: בן־
ארבעים שנה איש־בֶּשֶׁת בן־שאול במלכו על־ישראל
ושתיים שנים מלך אך בית יהודה היו אחרי דוד: והיו מספר
הימים אשר היה דוד מלך בחברון על־בית יהודה שבע
שנים וששה חדשים: ויצא אבנר בן־נר ועבדי
איש־בֶּשֶׁת בן־שאול ממחנים גבעונה: ויואב בן־צרויה
ועבדי דוד יצאו ויפגשום על־ברכת גבעון יחדו וישבו אלה
על־הברכה מזה ואלה על־הברכה מזה: ויאמר אבנר אל־
יואב יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו ויאמר יואב יקמו:
ויקמו ויעברו במספר שנים עשר לבנימין ולאיש בֶּשֶׁת בן־
שאול ושנים עשר מעבדי דוד: ויחזקו איש ובראש רעהו

פרק א

הנער העמלקי מבשר לדוד על מות שאול בגלבוע

(פסוקים א-טז)

חן המדמיון

1.

חן עברך את הפגישה בין דוד לנער העמלקי כסרט. השלימו וענו על השאלות (במחברת):

- היכן נערכה הפגישה בין דוד לנער העמלקי?
- מתי התקיימה הפגישה?

- היכן היה דוד בזמן המלחמה בגלבוע?
- באילו מנהגי אבלות נהג הנער העמלקי?
- מדוע, לדעתכם, נהג הנער העמלקי במנהגי אבלות?

ו. לפי איזה סדר בחר העמלקי לספר לדוד על האסונות שקרו?

ז. מדוע, לדעתכם, בחר הנער העמלקי לספר על האסונות בדרך זו?

ח. כבר למדתם על מקרה, בו נער מבשר על אסון בסדר דומה. קראו בספר שמואל א פרק ד פסוקים יב-יח וענו (במחברת):

- מי בשר למי על האסון?

- מה הייתה הבשורה?

- באיזו דרך נאמרה הבשורה, ומדוע?

- ט. מדוע, לדעתכם, שאל דוד רק לגורלם של שאול ויהונתן?
- י. כיצד הסביר הנער העמלקי את היותו במחנה ישראל (פסוק יג)?
- יא. מדוע הרג הנער העמלקי את שאול?
- יב. מדוע מהר הנער העמלקי לבשר את הבשורה לדוד?
- יג. מדוע הביא הנער העמלקי את הנזר והאצעדה של המלך?
- יד. כיצד הגיב דוד למשמע דברי הנער העמלקי?

טו. דוד אָמר: "דַּמְךָ עַל רֵאשְׁךָ, כִּי פִיךָ עָנָה בְּךָ לֵאמֹר: אֲנֹכִי מוֹתֵתִי אֶת מְשִׁיחַ ה'".
לְמָה הִתְכַּוֵּן דָּוִד?

טז. מִדּוּעַ הִחְלִיט דָּוִד לְהַרְגֵּת אֶת הַנְּעָר הָעַמְלֵקִי?

2. ספור מותו של שאול ספר בספר שמואל א פרק לא, ובדוח של הנער העמלקי לדוד. מצאו את ההבדלים בין שני הספורים. השלימו בטבלה.

שמואל ב פרק א	שמואל א פרק לא	
		היכן נערכה המלחמה?
	כתבו במחברת	מי נלחם במי?
		מי הדמיות הנזכרות?
		מי איים על חיי המלך?
	כתבו במחברת	ממי בקש המלך להמיתו?
		כיצד מת המלך?
		מה הייתה תוצאת המלחמה?

אילת השואלת

3.

אילת שאלה: מדוע ספר מותו של שאול המלך בשתי גרסאות שונות? אילת קראה את ההסברים הבאים:

א. יש חוקרים הסוברים, ששני הספורים על מות שאול אינם סותרים זה את זה, אלא משלימים זה את זה: שאול נפל על חרבו ונפצע אנושות, ואז הזדמן למקום נער עמלקי, ושאל בקש ממנו להמית אותו.

ב. חוקרים אחרים סבורים, שהנער העמלקי שקר לדוד. שאול נפל על חרבו ומת; והנער העמלקי, שהגיע לשדה הקרב וראה את גופת המלך, לקח את הנזר והאצעדה של המלך ומהר לבשר לדוד שהרג את שאול, כי היה משכנע שדוד ישמח לשמע שהוא הרג את אויבו.

איזה הסבר שכנע אתכם, ומדוע? ענו (במחברת).

דוד מקוֹנן על מות שאול ויהונתן

(פסוקים יז - כז)

דוד חש כאב וצער על המפלה שנחל עם ישראל בגלבוֹע ועל מותם של שאול ויהונתן. דוד הביע את רגשותיו העזים בשיר אבל - קינה.

חנן הסקרן

1.

הקינה

קינה היא שיר אבל, הספד פיזטי על מת או על חרבן וצרה. הקינה היא אחד ממנהגי האבלות, שהיו נהוגים בתקופת המקרא. הקינה מספרת על מעשיהם ותכונותיהם של המתים ומשבחת אותם.

הקינה במקרא כתובה בלשון עתיקה ונשגבת, ולכן לעתים קשה להבנה. הקינה כתובה בשורות קצרות, והיא עשירה באמצעים אמנותיים ספרותיים, כגון: דמויים, חריזה, נגודים, חזרות ותקבולות.

ענו (במחברת):

א. על מי קוֹנן דוד?

ב. אילו רגשות הביע דוד בקינה?

הידעתם?!

הקינה על חרבן ירושלים

בתשעה באב מקוֹנן עם ישראל על חרבן בית המקדש. ביום אבל זה קוראים את מגלת איכה בבית הכנסת. מגלת איכה פותחת בפסוק: "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם". מגלת איכה מביעה צער, כאב ועצב על חרבן ירושלים ובית המקדש. ("איכה" - מלה ארכה של המלה "איך").

2. **"הצבי ישראל על במותיך חלל"**. (פסוק יט)

משפט פתיחה לקינה: פניה לעם ישראל.
מתחו קו בעפרון בין המלה לפרושה.

- **הצבי ישראל** - על הריך (הרי הגלבוש).

- **על במותיך** - חיל שנהרג במלחמה.

- **חלל** - תפארת ישראל.

3. **"איך נפלו גבורים"**. (פסוק יט)

"איך נפלו גבורים" היא **שאלה רטורית** - שאלה הנשאלת לא לשם קבלת תשובה עליה, אלא כדי להדגיש רעיון או לעשות רשם על השומעים. ענו (במחברת):

א. איזה רעיון רצה דוד להדגיש בקריאתו **"איך נפלו גבורים"**?

ב. אילו רגשות רצה דוד לעורר בלב שומעיו?

4. **"אל תגידו בגת**

אל תבשרו בחוצות אשקלון

פן תשמחנה בנות פלשתים
פן תעלזנה בנות הערלים". (פסוק כ)

ענו (במחברת):

א. איזו בשורה בקש דוד לא לספר, ומדוע?

ב. אל מי פנה דוד בבקשה זו?

ג. בפסוק זה זוגות מלים שמשמעותן דומה. העתיקו את זוגות המלים.

סגנון כתיבה כזה, בו חוזר המשורר על אותו הרעיון במלים שונות, נקרא **תקבלת נרדפת**. תקבלת נרדפת היא אמצעי ספרותי.

ד. בפסוק זה מופיעות מלים חוזרות. מתחו קו בעפרון מתחת למלים החוזרות.

חזרה על מלים היא אמצעי ספרותי להדגשה.

ה. מה רצה דוד להדגיש בחזרה על מלים אלה?

5. "הרי בגלבוע"

אל טל ואל מטר עליכם
כי שם נגעל מגן גבורים
מדם חללים
קשת יהונתן לא נשוג אחר

ושדי תרומת
מגן שאול בלי משיח בשמן.
מחלב גבורים
וחרב שאול לא תשוב ריקם".
(פסוקים כא-כב)

הרי הגלבוע

ענו (במחברת):

- א. אל מי פנה דוד בקטע זה?
- ב. באיזו קללה קלל דוד את הרי הגלבוע?
- ג. מדוע קלל דוד את הרי הגלבוע?
- ד. אילו כלי נשק מזכרים בקטע?
- ה. אילו מלים חוזרות בקטע?
- ו. כיצד תאר דוד את גבורתם של שאול ויהונתן?
- ז. מצאו תקבולות נרדפות בקטע.

6. "שאול ויהונתן"

הנאהבים והנעימים בחייהם
מנשרים קלו

ובמותם לא נפרדו
מאריות גברו". (פסוק כג)

ענו (במחברת):

א. אל מי פנה דוד בפסוק זה?

ב. אילו יחסים בין שאול ויהונתן מתארים בפסוק זה?

הנשר

הנשר הוא הגדול בעופות ארץ-ישראל. רחב כנפיו הפרוסות עולה על שנים וחצי מטרים. כנפיו הארוכות והרחבות מתאמות לדאיה למרחקים כדי לסרק מרחבים גדולים בחפוש אחר מזון. הנשר דואה ללא ניע כנף בגבה של ארבע מאות-שש מאות מטרים ובמהירות של ששים קמ"ש. בדאיתו הוא נעזר בזרמי אור חמים העולים מן האדמה. בשל גדלו ודאיתו המרהיבה נחשב הנשר למלך העופות. הנשר מופיע במקרא כסמל הכח, האמץ, הקלות והמהירות.

ג. דוד התכונן ששאול ויהונתן יותר   מנשרים יותר   מאריות.

7. "בנות ישראל אל שאול בכינה

המלבשכם שני עם עדנים המעלה עדי זהב על לבושכן". (פסוק כד)

ענו (במחברת):

א. אל מי פנה דוד?

ב. מה בקש דוד מבנות ישראל?

בימי קדם נהוג היה שהנשים מקוננות בבכי וביללות על המתים.

ג. בקינה מופיע נגוד: בנות פלשתים ~~כתבו במחברת~~
בנגוד לבנות ישראל

נגוד הוא אמצעי ספרותי המשמש להדגשה.

8. "איר נפלו גברים בתוך המלחמה יהונתן על במותיך חלל". (פסוק כה)

סמנו קו בעפרון תחת המשפטים החוזרים בקינה בפעם השנייה.

9. "צר לי עליך, אחי יהונתן, נעמת לי מאד נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים"

(פסוק כו)

ענו (במחברת):

א. אל מי פנה דוד?

ב. באיזה כנוי כנה דוד את יהונתן?

ג. באילו מלים תאר דוד את יחסו ליהונתן?

ד. איזו מלה חוזרת בפסוק?

ה. מה באה חזרה זו להדגיש?

10. **"איך נפלו גבורים ויאבדו כלי מלחמה"**. (פסוק כז)
א. סמנו קו בעפרון תחת המשפט החוזר בקינה בפעם השלישית.

הקריאה **"איך נפלו גבורים"** מופיעה בבית הראשון של הקינה ובבית האחרון, וכך יוצרת הקריאה מסגרת לקינה. הופעת הקריאה פעם שלישית בתוך הקינה עושה אותה לפזמון חוזר.

ב. קראו פסוק זה בקול, והביעו בקולכם את רגשותיו של דוד.

11. קינת דוד היתה כתובה ב**"ספר הישר"** - ספר שהכיל כנראה שירים וספורי גבורה עתיקים. הספר אבד ואינו נמצא בידינו.
בספר יהושע פרק י פסוקים יב-יג למדתם שיר, שנכתב אף הוא בספר הישר.

א. העתיקו את השיר.
ב. באיזה ארוע נאמר השיר?

הידעתם?!
בטקסי זכרון לחללי מערכות ישראל נוהגים לקרוא את קינת דוד, כדי להביע צער וכאב על החילים הגבורים שנפלו במלחמות.

**"הצבי ישראל
על במתיך חלל**

איך נפלו גבורים

הרי בגלבע

שאול ויהונתן

בנות ישראל

**איך נפלו גבורים בתוך המלחמה
צר לי עליה, אחי יהונתן**

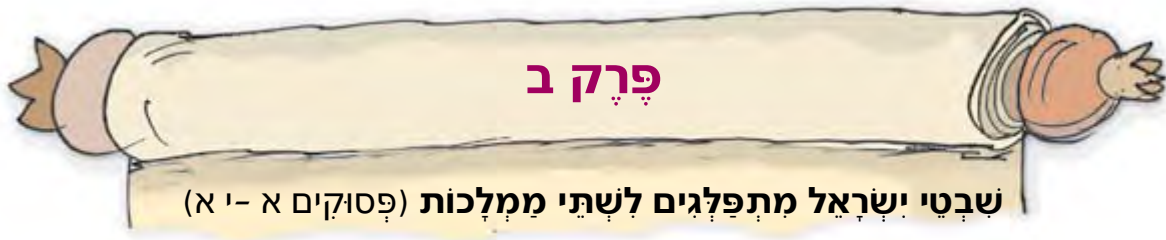

ויאבדו כלי מלחמה."

איך נפלו גבורים

1. א. גזרו מדפי הגזירה את מעשיהם של דוד ואבנר בן נר לבסוס שתי ממלכות בישראל והדביקו (במחברת):

המעשים לבסוס ממלכתו של איש בשת	המעשים לבסוס ממלכת דוד
<i>הדביקו במחברת</i>	<i>הדביקו במחברת</i>

- ב. שבטי ישראל התפלגו לשתי ממלכות מהן?
- ג. מי נבחר על-ידי ה' ונמשח למלך על-ידי הנביא שמואל ושבת יהודה?
- ד. מי המלך על-ידי אבנר בן נר בשל היותו בנו של המלך שאול?

2. עבודה במפה

ממלכת ישראל כללה את האזורים:

- הגלעד - נחלות השבטים: ראובן, גד ויחזי המנשה, שהתיישבו בעבר הירדן המזרחי.
- האשורי - נחלות השבטים: אשר ונפתלי שבגליל.
- יזרעאל - נחלות השבטים: זבולון, יששכר, מנשה, אפרים ובנימין.

ממלכת יהודה כללה את נחלת שבט יהודה.

(העתיקו את המפה על נייר שקוף והדביקו אותה במחברת.)

- א. צבעו במפה את שטחי ממלכות יהודה וישראל בצבעים שונים.
- ב. הקיפו את ערי הבירה של הממלכות: חברון ומחניים.
- ג. איזו ממלכה גדולה יותר?
- ד. באיזה מלך תזכיר יותר שבטים?
- ה. שער: לאיזה מלך יש סכוי רב יותר למלך על כל עם ישראל? נמקו.

חן הסקרן

3.

חן רצה לדעת מדוע קבע דוד את חברון לבירת ממלכת יהודה?
א. התבוננו במפה וענו (במחברת):

- בנחלת איזה שבט נמצאת חברון?
- על אילו הרים שוכנת חברון?
- חברון ייושבת על דרך חשובה. הדרך חברה את חברון עם שתי ערים חשובות בצפון ובדרום. מהן?

- ב. כָּבֵר לְמַדְתֶּם עַל אַרְוַעִים שֶׁהִתְרַחֲשׁוּ בְּעִיר חֲבֵרוֹן בְּתַקּוּפוֹת שׁוֹנוֹת.
קְרָאוּ וְהִשְׁלִימוּ (בַּמַּחְבֵּרֶת):

חֲבֵרוֹן בְּסַפּוּרֵי הָאֲבוֹת

- מַה מְסַפֵּר בְּסַפֵּר בְּרֵאשִׁית פָּרֶקֶת יֵג פְּסוּקֵי יוֹחַ עַל אֲבֵרָהֶם?
- מַה מְסַפֵּר בְּסַפֵּר בְּרֵאשִׁית פָּרֶקֶת כִּג פְּסוּקֵי יוֹחַ עַל אֲבֵרָהֶם?
- מַה מְסַפֵּר בְּסַפֵּר בְּרֵאשִׁית פָּרֶקֶת לֵה פְּסוּקֵי כִז עַל יַעֲקֹב?
- מַה מְסַפֵּר בְּסַפֵּר בְּרֵאשִׁית פָּרֶקֶת נ פְּסוּקֵי יֵג עַל בְּנֵי שֵׁל יַעֲקֹב?

חֲבֵרוֹן בְּתַקּוּפַת כְּבוֹשׁ הָאָרֶץ

- בְּסַפֵּר בְּמַדְבַּר פָּרֶקֶת יֵג פְּסוּקִים כֹּא - כִּב מְסַפֵּר עַל שְׁנַיִם-עָשָׂר הַמְּרַגְלִים שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה. מַה רָאוּ בְּחֲבֵרוֹן?
- מַה מְסַפֵּר עַל מֶלֶךְ חֲבֵרוֹן בְּסַפֵּר יְהוֹשֻׁעַ פָּרֶקֶת י פְּסוּקִים ג - ה?
- מַה מְסַפֵּר עַל יְהוֹשֻׁעַ בְּסַפֵּר יְהוֹשֻׁעַ פָּרֶקֶת י פְּסוּקִים לו - לז?

חֲבֵרוֹן בְּתַקּוּפַת הַהִתְנַחֲלוֹת

- מַה מְסַפֵּר עַל כָּלֵב בֶּן יִפְנֵה (אֶחָד מִשְׁנַיִם-עָשָׂר הַמְּרַגְלִים) בְּסַפֵּר שׁוֹפְטִים פָּרֶקֶת א פְּסוּקֵי כ?

חֲבֵרוֹן נִקְרָאת גַּם "קְרִית אַרְבַּע", כִּי:

- אַרְבַּעַה זִוְגוֹת קְבוּרִים בְּמַעְרַת הַמְּכַפְּלָה אֲשֶׁר בְּחֲבֵרוֹן: אָדָם וְחוּהָ, אֲבֵרָה וְיִשְׂרָה, יִצְחָק וְרַבְקָה, יַעֲקֹב וְלֵאָה.
- אַרְבַּע הָיָה שְׁמוֹ שֶׁל אָבִי הָעֵנְקִים, שֶׁהִתְגַּוַּר בְּחֲבֵרוֹן עִם שְׁלֹשֶׁת בְּנָיו הָעֵנְקִים: שְׁשִׁי, אַחִימֵן וְתַלְמִי.
- אַרְבַּע שְׁכֻנוֹת הָיוּ בְּעִיר חֲבֵרוֹן.

- ג. סָכְמוּ: מַה הָיוּ הַשְּׁקוּלִים, שֶׁהִנְחוּ אֶת דָּוִד לְבַחֵר בְּחֲבֵרוֹן לְבִירַת מַמְלַכַת יְהוּדָה?

- ד. כְּמָה שְׁנַיִם מֶלֶךְ דָּוִד בְּחֲבֵרוֹן?

הידעתם?!

מערת המכפלה שבחברון

מערת המכפלה קדושה ליהודים, לנוצרים ולמסלמים. מעל למערה בנו המסלמים מסגד, והם מתפללים בו.

חברון - מערת המכפלה

חג הסקרו

4.

חנן רצה לדעת מדוע קבע אבנר בן נר את מחננים כבירת ממלכת ישראל.

א. התבוננו במפה שבעמוד 21 והשלימו (במחברת):

- מחננים נמצאת בנחלת שבט כתבו במחברת

- מחננים נמצאת בעבר הירדן ה _____.

- מחננים שוכנת על-יד נהר כתבו במחברת בסמוך למעברות הירדן. (מקום

מעבר בין עבר הירדן המזרחי לעבר הירדן המערבי).

ב. האויבים שאימו על ממלכתו של איש בשת היו דוד והפלישתים.

האם מחננים היא מקום בטוח מפני האויבים? הסבירו.

ג. מחננים נזכרת בספר בראשית פרק לב פסוקים א-ב.

מה מספר בפסוקים אלה על יעקב?

ד. סכמו: מה היו השקולים, שהנחו את אבנר לבחור במחננים לבירת ממלכת ישראל?

5. העיר יבש גלעד היתה אחת הערים הגדולות בעבר הירדן המזרחי. סמנו את יבש גלעד במפה שהעיתקתם מעמוד 21.

6. דוד שלח שליחים ליבש גלעד. העתיקו את הפסוקים המתאימים:

א. דוד הודה לאנשי יבש גלעד על החסד שעשו.

ב. דוד הבטיח לגמל לאנשי יבש גלעד על מעשיהם.

ג. דוד עודד את אנשי יבש גלעד ורמז להם שהוא המלך החדש.

7. על מה מעיד מעשה החסד, שעשו אנשי יבש גלעד לשאול ולבניו?

8. מה רצה דוד להשיג בפניו לאנשי יבש גלעד?

9. אנשי יבש גלעד לא ענו לדוד. מה, לדעתכם, הבין מכך דוד?

המאבק בין בית דוד לבית שאול (פסוקים יב - לב)

1. עבדי דוד ועבדי איש בשת נפגשו בגבעון. כבר למדתם על העיר גבעון בספר יהושע. קראו והשלימו (במחברת):

א. יהושע כבש את הערים יריחו והעי. משראו זאת תושבי גבעון, הם נבהלו. מה החליטו? - יהושע פרק ט פסוקים ג - ו

ב. מה מספר על העיר גבעון?
- יהושע פרק י פסוקים א - ב

ג. מלכי הדרום שמעו שתושבי גבעון כרתו ברית עם יהושע. מה הם החליטו?
- יהושע פרק י פסוקים ג - ד

ד. יהושע יצא להגנת תושבי גבעון בעלי-בריתו, וקרא לשמש ולירח לעזר לו במלחמה.
- יהושע פרק י פסוק יב העתיקו את הפסוק.

2. עבודה במפה

- א. סמנו את העיר גבעון במפה שהעתקתם מעמוד 21.
- ב. סמנו בחץ את הדרך שעשו אבנר וחיליו ממחנים לגבעון.
- ג. סמנו בחץ את הדרך שעשו יואב וחיליו מחברון לגבעון.
- ד. מדוע נפגשו הצבאות דוקא בגבעון?
- ה. שער: מה המטרה שלשמה יצאו המחנות זה לקראת זה?

3. חן המדמיון

חן ציר את המפגש בין הלוחמים.

- א. השלימו את בועות הדבור שבתמונות בלשון התנ"ך וענו על השאלות (במחברת).

"יקומו... _____"

"_____!"

- ב. למה התכּוּן אבנר בדבריו?

ג. מה קרה לאחר שהחילים בשתי הקבוצות נהרגו?

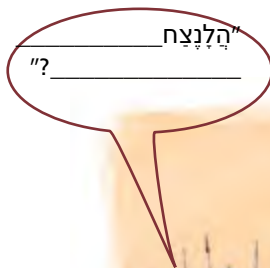
ד. מדוע ברח אבנר משדה הקרב (פסוק יז)?

ה. מדוע רדף עשהאל אחרי אבנר?

- ו. כיצד הסתמים המרדף?
- ז. כיצד הגיבו יואב וחיליו, כשנודע להם על מות עשהאל?

ח. למה התפּוּן אבנר בדבריו?

ט. תוצאות המלחמה.

- לאן חזרו אבנר ואנשיו?
- כמה לוחמים נפלו במחנה אבנר?
- לאן חזרו יואב ואנשיו?
- כמה לוחמים נפלו במחנה יואב?

י. מה דעתכם על מעשיו והתנהגותו של אבנר?

יא. מה דעתכם על מעשיו והתנהגותו של יואב?

אילת השואלת

4.

למה התכּוּן אבנר באמרו: "יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו"?
אילת קראה שני פרושים:

- א. אבנר התכּוּן למאבק ספורטיבי בין מתאבקים משתי קבוצות, שהיה אמור לשעשע את הנוכחים.
- ב. אבנר התכּוּן לקרב בינים, קרב לחיים ולמות, בין שתי קבוצות לוחמים, שנבחרו משני צבאות. תוצאת הקרב קבעה איזה מבין הצבאות יחשב למנצח.
- איזה פרוש שכנע אתכם, ומדוע?

ינאי הלשוני

5.

איך כתוב בלשון המקרא? העתיקו את הפסוקים (למחברת):

- א. הנערים יאבקו זה בזה כאלו דרך משחק.
- ב. עשהאל היה מהיר ריצה.
- ג. עשהאל לא הסכים להניח לאבנר.
- ד. איך אוכל להביט בפני יואב ללא בושה?
- ה. האם לעולם נלחם זה בזה?

חן המדמין

6.

חן דמין שראין את יואב בשובו מהמלחמה באבנר.
ענו על השאלות (במחברת):

ש. מדוע הסכמת להצעת אבנר - שהנערים ישחקו לפניכם?
ת. _____

כתבו במחברת

ש. האם יכלת למנע מלחמת אחים? אם כן, כיצד?
ת. _____

כתבו במחברת

ש. מה דעתך על מעשי אחיר עשהאל?
ת. _____

ש. מה שכנע אותך להפסיק את הלחימה?
ת. _____

ש. מה אמר לך דוד כשחזרת מהמלחמה לחברון?
ת. _____

כתבו במחברת

ש. מהן תכניותיך לעתיד?
ת. _____

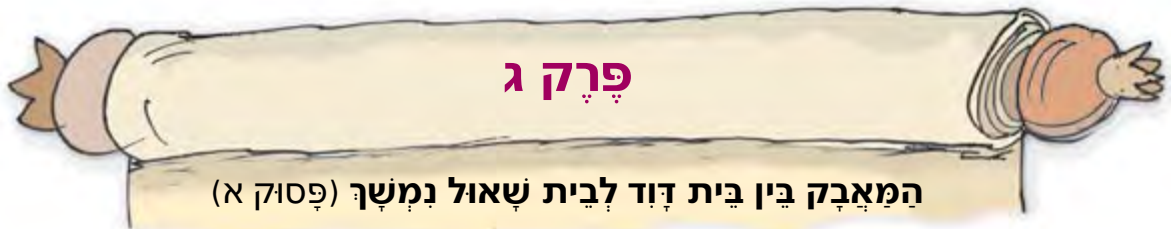

7. ינאי הלשונאי

קלות רגליו של עשהאל מדמה לקלות רגלי הצבי. השלימו (במחברת):
לאילו בעלי-חיים מיחסים את התכונות הבאות?

דגמה:	קל רגלים	כצבי
_____	חרוץ	כ
_____	עקשן	כ
_____	אטי	כ
_____	חזק	כ
_____	ערמומי	כ
_____	פחדן	כ

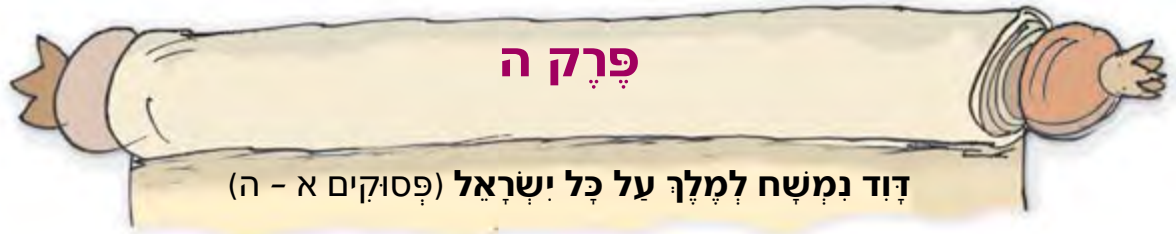
כתבו במחברת

ענו (במחברת):

1. על מה נלחמו שני המחנות?
2. מה היו יחסי הכחות בין המחנות?

חן המדמין

1.

חן דמין שנכח בפגישה בין זקני ישראל לדוד וכתב ביומנו. העתיקו והשלימו (במחברת):
היום הגיעו לעיר _____ זקני ישראל. הזקנים פנו לדוד בבקשה _____ כדי
לשכנע אותו אָמרו הזקנים: "הננו _____ אָנחנו". הם התכּוּנו
_____ שְׁ

הזקנים הסבירו: "גם _____ ישראל". בדברים אלה התכּוּנו הזקנים שדוד ראוי למלך,
כי _____ הזקנים הוסיפו ש'ה' הבטיח לדוד: "אתה _____ ישראל".
זקני ישראל כרתו ברית עם דוד ומשחו אותו למלך על כל ישראל, והעם הריע: "יחי
המלך!! יחי המלך!!"
תמה תקופת _____ והתחילה תקופה חדשה: תקופת _____

חן המדמין

2.

חן דמין ששמע את נאומו הראשון של דוד המלך לעמו ביום שנמשח למלך על כל
ישראל. העתיקו (למחברת) והשלימו:

אני, דוד בן ישי, נשבע להיות מלך נאמן לעמי ישראל. עד עתה עם ישראל היה מפלג,
מעֵתה _____

לצערי הרב בשנים האחרונות היו בישראל מאבקים ומלחמות אחים; מעכשו אני
אֲדַאג שְׁ _____

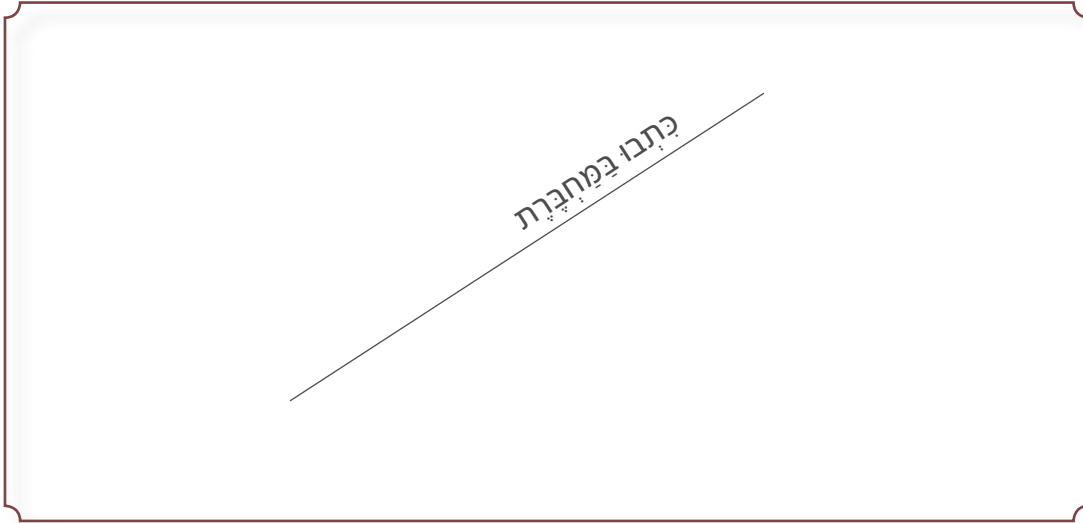
אויבים רבים מאימים על חיינו. אני מתכּוּן _____

בין העמים השכנים בודאי נוכל למצא בעלי-ברית להיות עמם בְּיַחְסֵי _____

_____ אני מתכּוּן להשקיע בכלכלת ישראל ולפתח _____

אני נשבע לקיים את הבטחותי, ומתפלל ש'ה' יהיה בעזרי ויצליח את דרכי.

3. הכינו (במחברת) כרזה לכבוד המלכותו של דוד למלך ישראל.
כתבו את הכרזה באותיות יפות וקשטו אותה.

דוד כובש את ירושלים (פסוקים ו - יב)

1. כבר למדתם על העיר ירושלים בתנ"ך. קראו וענו (במחברת):
- א. בספר בראשית פרק יד פסוקים יח-יט מספר על מלך כנעני שמלך בעיר שלם, היא ירושלים.
- מי מלך בעיר?
- כיצד נקראה ירושלים?
- ב. בספר יהושע פרק טו פסוק סג מספר שיהושע לא הצליח לכבש את ירושלים.
- מי ישב בירושלים בתקופת יהושע?
- ג. בספר שופטים פרק א פסוק כא מספר שגם בתקופת השופטים לא הצליחו לכבש את ירושלים מידי היבוסים.
- בנחלת איזה שבט שוכנת ירושלים?
- ד. בספר שמואל ב פרק ה פסוקים וט מספר שדוד כבש את ירושלים.
- מידי מי כבש דוד את העיר?
- איזה שם נתן דוד לעיר?

2. עבודה במפה

התבוננו במפה שבעמוד 21 והשלימו (במחברת):

א. כתבו בעפרון במפה את שמה החדש של ירושלים.

ב. העיר ירושלים נמצאת בגבול שבין ממלכת כתבו במחברת לממלכת כתבו במחברת.

ג. ירושלים נמצאת ב כתבו במחברת ארץ-ישראל.
צפון, דרום, מרכז

ד. ירושלים שוכנת באזור כתבו במחברת של ארץ-ישראל.
ההר, העמק, החוף, השפלה

3. סכמו: מה היו השקולים, שהנחו את דוד לבחור בירושלים לבירת ממלכת ישראל?

הידעתם!?

בה' באיר תש"ח, כשהכריז דוד בן-גוריון על הקמת מדינת ישראל, הכרזה ירושלים כבירתה.

4. ספור כבוש ירושלים בידי דוד שבפרקנו אינו ברור. כדי להבינו אפשר להעזר בספור כבוש ירושלים, המופיע בספר דברי הימים* א פרק יא פסוקים ד-ז.

קראו וענו (במחברת):

"וילך דויד וכל ישראל וירושלם היא יבוס ושם היבוס ישב הארץ. ויאמרו ישבי יבוס לדויד: לא תבוא הנה. וילכד דויד את מצודת ציון היא עיר דויד. ויאמר דויד: כל מכה יבוס בראשונה יהיה לראש ולשר. ויעל בראשונה יואב בן צרויה ויהי לראש. וישב דויד במצד, על כן קראו לו עיר דויד."

א. מי שלט בעיר לפני שכבש אותה דוד?

ב. היבוסים היו בטוחים בכחם ובעינם המבצרת וזלזלו בדוד. מה אמרו?

ג. איזה פרס הבטיח דוד למי שיצליח להכות את היבוסים וללכד את עירם?

ד. מי זכה בפרס?

5. מה עשה דוד לבסוס מלכותו?

א. דוד קבע את ירושלים לבירתו. איזה שם קרה לה?

ב. מה עשה דוד להגנת עיר הבירה?

ג. עם אילו ממלכות שכנות קשר דוד קשרים?

6. בזכות מה הצליח דוד בכל מעשיו?

* דברי הימים הוא הספר האחרון בתנ"ך. מספר בו על תולדות עם ישראל למן האדם הראשון ועד הצהרת כורש מלך פרס.

7. טייל בירושלים

חמשת החברים - אילת, חנן, רונית, ינאי וחו - יצאו לטייל בירושלים. הצטרפו גם אתם לטייל.

א. קראו את קטעי המידע, וזהו את האתרים שבתמונות. (עמוד 35)

ב. כתבו בעפרון ליד כל תמונה את מספרו של קטע המידע המתאים לה.

1. עלו לירושלים דרך **שער הגיא**. לצדי הדרך תראו שרידי מכוניות. אלה הן המכוניות המשרינות, שהובילו מזון ומים לתושבי ירושלים הנצורים בתקופת מלחמת השחרור. הערבים חסמו את הדרך לירושלים ונקפו את שירות המכוניות.

2. הכנסו לעיר העתיקה דרך שער הנמצא בחומה המזרחית. על השער תבליט של שני זוגות אריות. זהו **שער האריות**. דרך שער זה פרו הצנחנים לירושלים העתיקה במלחמת ששת הימים.

3. לכו למקום הקדוש ביותר לעם היהודי: **הכתל**. הכתל הוא שריד מהחומה המערבית, שהקיפה את בית המקדש. תוכלו להטמין פתק משאלה בין אבני הכתל.

4. הכנסו למקום המקדש לנוצרים: **כנסיית הקבר**. לפי אמונת הנוצרים, נבנתה הכנסייה במקום בו נצלב ישו וקם לתחייה.

5. צפו אל המקום הקדוש למסלמים: **מסגד כפת הסלע**. המסגד שכפתו מזוהת נבנה על-ידי החליף המסלמי עבד אל-מלכ. המסגד נבנה ברחבה, שקדם לכן שכן עליה בית המקדש היהודי. בכניסה למקום יש לחלץ נעלים כמנהג המסלמים. באמצע המבנה נמצאת אבן השתיה, שעל-פי המסורת המסלמית ממנה התחילה בריאת העולם.

6. בצמוד לשער יפו נמצאת מצודה, שממנה מתנשא מגדל ובראשו צריח. זהו **מגדל דוד**. היום משמשת המצודה מוזאון לתולדות ירושלים.

7. צאו מן העיר העתיקה אל השכונה הראשונה שנבנתה מחוץ לחומת העיר: **משכנות שאננים**. בשכונה תראו את טחנת הקמח שנבנתה מכספי תרומתו של הנדבן היהודי משה מונטיפיורי.

8. הכנסו לבנין בו נחקקים חקי מדינת ישראל: **הכנסת**. בכנסת יושבים מאה ועשרים חברי כנסת. תפקידם לחוקק את חקי המדינה.

9. הגיעו להר הזכרון: **הר הרצל**. על ההר נמצא קברו של חוזה המדינה בנימין זאב הרצל. ברחבה שלפני הקבר נערך מדי שנה טקס הדלקת המשואות המסמן את התחלתן של חגיגות יום העצמאות. על ההר נמצאים גם: בית הקברות הצבאי הראשי וקברותיהם של גדולי האמה.

10. הכנסו למבנה לבן דמוי כפה: **היכל הספר**. הוא משמש כמוזאון, ומצגים בו ספרי תורה עתיקים ומגלות קלף עתיקות שנמצאו במדבר יהודה.

11. בקרו במוזאון, המנציח את זכרם של ששת מיליוני היהודים שנספו בשואה: **מוזאון "יד ושם"**. במוזאון זה נמצאים מאות אלפי תצלומים ומסמכים מתקופת השואה.

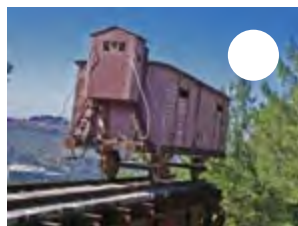
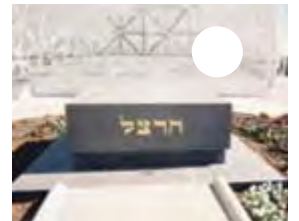
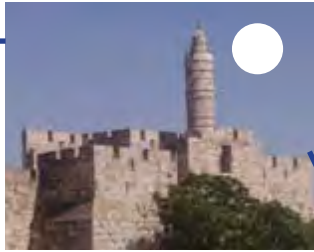
12. ולסיום הכנסו להיכל המשפט והצדק: **בית המשפט העליון**. הוא הערכאה השפוטית הגבוהה ביותר בישראל. פסיקת בית המשפט העליון מחייבת את כל בתי המשפט האחרים.

אם תחברו בקו (בעפרון) את מספרי האתרים לפי הסדר, תקבלו סמל יהודי המציר על דגל המדינה.

העתיקו והשלימו (במחברת):
א. ירושלים קדושה לשלש דתות: _____
על כך מעידות התמונות שמספריהן _____

ב. ירושלים היא בירת ישראל, ובה נמצאים מוסדות השלטון.
על כך מעידות התמונות שמספריהן _____
אם אתם מכירים מוסדות שלטון נוספים בירושלים, רשמו את שמותיהם.

ג. בירושלים מבנים עתיקים וחדשים:
בתמונות שמספריהן _____ המבנים עתיקים.
בתמונות שמספריהן _____ המבנים חדשים.

8. סמל העיר ירושלים - תצורף (פזל)

- א. צלמו את חלקי התצורף מדפי הגזירה.
- ב. גזרו את חלקי התצורף.
- ג. הניחו על כל חידה את התשובה המתאימה.
- ד. הדביקו במחברת.

מי כבש את העיר ירושלים
מידי היבוס
והפך אותה לביירתו?

כיצד נקראה ירושלים
לפני שנכבשה
בידי דוד?

מי היה שר צבא דוד
והשתתף בכבוש ירושלים?

מי שלח לדוד עצי
ארזים ובנאים
לבנית ביתו?

איך נקראת המצודה שכבש
דוד בירושלים?

כיצד קרא דוד לירושלים?

ג. תארו את סמל העיר ירושלים (דמות, רקע עטור).

ד. מדוע נבחר האריה לסמלה של ירושלים?

הידעתם?!

שמות רבים לירושלים

לפי המסורת היהודית יש לירושלים שבעים שמות: אריאל, שלם, יבוס, ציון, יפה נוף, עיר שחברה לה, קריה נאמנה, עיר הקדש, עיר דוד, עיר האמת, עיר של זהב, עיר השלום, טבור העולם ועוד.

חנן הסקרן

1.

חנן רצה לדעת מדוע העלה דוד את ארון הברית לירושלים. חנן אסף מידע על ארון הברית ממקומות שונים במקרא.

קראו והשלימו (במחברת):

א. משה עלה על הר סיני לקבל את לוחות הברית, שם צוה עליו ה' להכין את ארון הברית (ספר שמות פרק כה פסוקים י - כב).

מדותיו של ארון הברית:

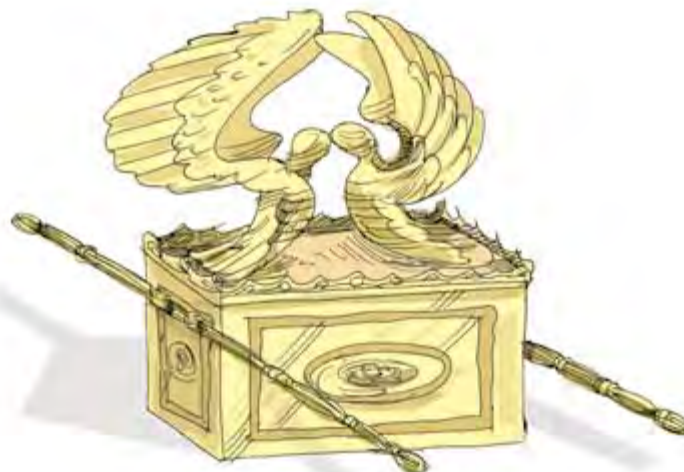
ארכו: _____
 רחבו: _____
 גבהו: _____

כתבו במחברת

החמרים מהם עשוי ארון הברית:

_____
 _____
 _____

כתבו במחברת

בתוך ארון הברית הנחו ^{כתבו במחברת} _____, שהם העדות לברית שנכרתה בין עם ישראל לאלהים. לכן ארון הברית נקרא גם ^{כתבו במחברת} _____.

- ב. ה' צוה על משה לבנות את המשכן - אהל גדול ומפאר - ולשים בו את ארון הברית (ספר שמות פרק כו פסוקים לג- לד).
- ארון הברית הושם במקום הקדוש ביותר במשכן. מהו המקום?
- ג. בתקופת הנדודים במדבר נשאו הכהנים והלוויים את ארון הברית. כשהגיעו בני ישראל לכנען ועמדו לחצות את נהר הירדן, עשה להם ה' נס (ספר יהושע פרק ג פסוקים יד- טז).
- מה היה הנס, וכיצד קשור ארון הברית לנס?
- ד. ארון הברית לזה את בני ישראל גם בכבוש הארץ (ספר יהושע פרק ו פסוקים יב- יד).
- איזו עיר נכבשה, וכיצד קשור ארון הברית לכבוש העיר?
- ה. כשבני ישראל התנחלו בכנען, הוקם המשכן במקום קבוע, והיה למרכז הדתי לשבטי ישראל (ספר יהושע פרק יח פסוק א).
- באיזו עיר הוקם המשכן?
- ו. בתקופת כהנתו של עלי הכהן פרצה מלחמה בין הפלשתים לבני ישראל (ספר שמואל א פרק ד פסוקים ג - י).
- מדוע הביאו בני ישראל את ארון הברית משילה לשדה הקרב?
- מה קרה לארון הברית במלחמה?
- ז. הפלשתים לקחו בשבי את ארון הברית ושמו אותו במקדש דגון אלהיהם (ספר שמואל א פרק ה פסוקים א - ו).
- מה קרה במקדש דגון?
- ח. הפלשתים החליטו להחזיר את ארון הברית לבני ישראל (ספר שמואל א פרק ו פסוק כא; פרק ז פסוק א).
- להיכן הובא ארון הברית?
- ט. דוד החליט להעלות את ארון הברית מקרית יערים לירושלים, עיר הבירה. מדוע?

חן המדמיון

2.

חן דמיון שקרא דף מיומנו של דוד. העתיקו והשלימו (במחברת):

ומני היקר,
היום אני והמוני בני ישראל יצאנו ללואת את ארון הברית בדרכו ל_____
השמחה היתה רבה. בראש התהלוכה ראיתי _____
אחריהם צעדו _____
שמעתי קולות _____
הרגשתי _____
אך לפתע _____
כעסתי על ש _____
החלטתי _____
איך הפך יום חג ליום אפל?!

כתבו במחברת

כתבו במחברת

רונית המשפטנית

3.

רונית קראה בספר במדבר פרק ז פסוק ט, שהתורה מצוה על הלויים להיות אחראים לארון הברית, ושעליהם לשאת אותו על כתפיהם. בספר במדבר פרק ד פסוק טו קראה רונית, שאסור באסור חמור לגעת בארון הברית, וכי הנוגע בו מות יומת. רונית בדקה מה היה חטאם של דוד ועזה על סמך חקי התורה. ענו (במחברת):

- א. מה היה חטאו של דוד?
- ב. מה היה ענשו?
- ג. מה היה חטאו של עזה?
- ד. מה היה ענשו?

4. מה שכנע את דוד להעלות שוב את ארון הברית לירושלים לאחר שלשה חדשים?

5. מה השתנה באופן נשיאת ארון הברית לירושלים מבית עובד אדם, ומדוע?

6. א. כתבו (במחברת) את חלופי הדברים בין מיכל לדוד.

- ב. מדוע בזה מיכל לדוד?
- ג. כיצד הצדיק דוד את התנהגותו?
- ד. מה דעתכם על התנהגותו של דוד? הסבירו.
- ה. איזה ענש קבלה מיכל?
- ו. האם, לדעתכם, הענש שקבלה מיכל מצדק? נמקו.

חן המדמין

1.

חן דמין שקרא דף מיומנו של דוד המלך. העתיקו (למחברת) והשלימו:

יומני היקר,
חשבתי לעצמי שהגיע הזמן _____ *כתבו במחברת*
אין זה נאה שאני אגור ב _____ *כתבו במחברת*
ואלהים ישכן ב _____ *כתבו במחברת*
עתה הזמן המתאים ביותר לבנות בית לה', כי _____ *כתבו במחברת*
פניתי אל _____ *כתבו במחברת* ואמרתי לו: "ראה _____"
תשובתו של נתן הנביא מלאה את לבי _____
אני כבר רואה בדמיוני את הבית שאבנה לה'. הבית יהיה _____
בתוך הבית אשים את _____ *כתבו במחברת* יהפוך בית זה לבית מקדש.

2. תשובת ה' לדוד מתחלקת לשלשה נושאים קראו וכתבו (במחברת).

א. פסוקים ה - ז
מהו הנושא?

ב. פסוקים ח - יא
מהו הנושא?

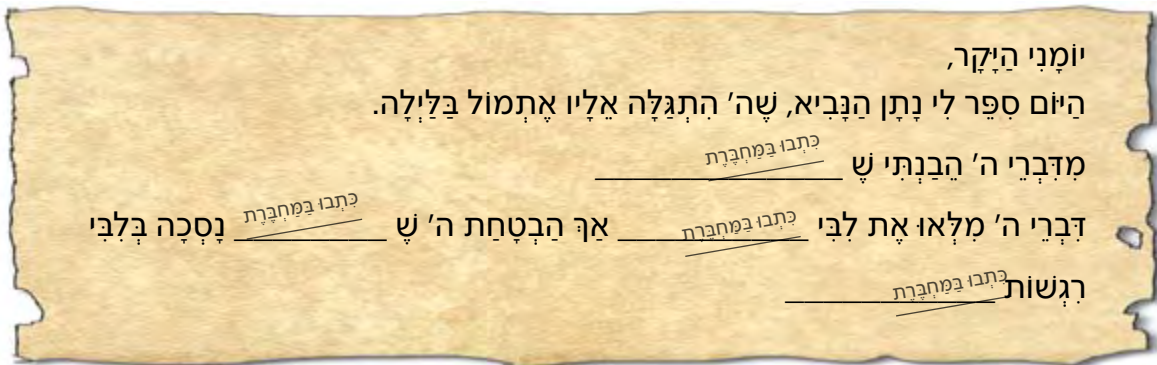
ג. פסוקים יב - יד
מהו הנושא?

חן המדמין

3.

חן דמין שקרא דף מיומנו של דוד. העתיקו (למחברת) והשלימו:

4. בספר דברי הימים א פרק כב פסוקים ז - י מסביר דוד לבנו שלמה מדוע דחה ה' את בקשתו לבנות בית לה'.

מדוע דחה ה' את בקשת דוד לבנות בית לה', על-פי הכתוב בדברי הימים?

ינאי הלשונאי

5.

בפרק מופיעה המלה **בית** פעמים רבות ובמשמעויות שונות:
בית - מעון, מקום שגרים בו.
בית - שושלת מלוכה.
בית - כנוי לבית ה', בית מקדש.

כתבו (במחברת) איזו משמעות למלה **בית** בכל פסוק:

א. "ראה נא, אנכי יושב בבית ארזים" (פסוק ב).

ב. "האֵתָה תבנה לי בית לשבתי" (פסוק ה).

ג. "והגיד לך ה' כי בית יעשה לך ה'" (פסוק יא).

ד. "הוא יבנה בית לשמי" (פסוק יג).

ה. "ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם" (פסוק טז).

המלה בית בקטע זה היא מלה מנחה.

מלה מנחה - מלה או שרש של מלה, החוזרים כמה פעמים בקטע כדי לבטא משמעויות שונות.

6.

ינאי הלשונאי

”אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן אשר בהעותו והכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם” (פסוק יד). העתיקו (למחברת) והשלימו:

א. הקשר שיהיה בין המלך לה' דומה לקשר בין _____ ל _____ .
כתבו במחברת כתבו במחברת
 אלהים יהיה _____ והמלך יהיה _____ .
כתבו במחברת כתבו במחברת
 כשם שאב מתיחס לבנו ב _____ - כך אלהים יתיחס למלך; ואם יחטא המלך,
 ה' יעניש אותו ב _____ .
כתבו במחברת

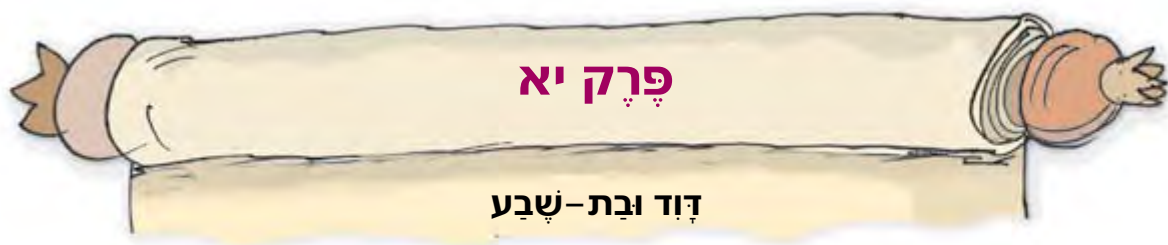
ב. הקשר בין אב לבנו הוא קשר שאינו נתן לנתוק, ומכאן שמלכות בית דוד נצחית.

- מצאו צרוף לשוני המתאר את נצחיות בית דוד.

- כמה פעמים מופיע צרוף לשוני זה בפסוקים יג - יד?

- מה באה החזרה על הצרוף הלשוני להדגיש?

המלה **עולם** בקטע זה היא מלה מנחה.

1. העתיקו את פסוק א, סמנו בו את טעמי המקרא: אתנחתא וסוף פסוק במקום המתאים.
  - א. מה מספר בחלקו הראשון של הפסוק?
  - ב. מה מספר בחלקו השני של הפסוק?
  - ג. לעמת ארכו של החלק הראשון של הפסוק בולט החלק השני בקצרו. מה בא ההבדל בארך חלקי הפסוק להבליט?
  - ד. יש סוברים שחלקת הפסוק לשני חלקים לא שוים בארכם, מטרתה להעביר בקרת על דוד. מה הבקרת המסתתרת בפסוק זה?

2. מה היה חטאו של דוד?

3. **רונית המשפטנית**

א. רונית מצאה שדוד עבר על שני חקים מעשרת הדברות.
 – קראו בספר שמות פרק כ פסוקים יג-יד.
 – על אילו חקים עבר דוד?

ב. רונית קראה על הענש הצפוי למי שנאף.
 – קראו בספר ויקרא פרק כ פסוק י.
 – איזה ענש צפוי לדוד ולבת-שבע?

4. דוד רקם תכנית כדי לטשטש את חטאו. השלימו (במחברת):

תכנית ראשונה

דוד שלח לקרא לאוריה החתי משדה הקרב, כדי _____
 דוד חקר ושאל את אוריה על מצב המלחמה בעמון, כדי _____
 דוד שלח את אוריה לביתו ושלח אתו מתנה, כדי _____
 תכניתו הראשונה של דוד נכשלה, כי _____

תְּכִנִּית שְׁנִיָּה

דָּוֶד צָוָה עַל אוֹרֵיהָ לְהִשָּׂאֵר בִּירוּשָׁלַיִם עוֹד יוֹם וְלַיְלָה, הָאָכִיל אוֹתוֹ וְהִשְׁקָה אוֹתוֹ יוֹן, כְּדִי

כְּתוּבוֹ בַּמַּחְבֵּרֶת

תְּכִנִּיתוֹ הַשְּׁנִיָּה שֶׁל דָּוֶד נִכְשְׁלָה, כִּי

תְּכִנִּית שְׁלִישִׁית

דָּוֶד שָׁלַח בְּיַד אוֹרֵיהָ מִכְתָּב לְיוֹאָב, מֵה כָּתַב בּוֹ וּמִדּוּעַ?

הַתְּכִנִּית הַשְּׁלִישִׁית הַצְּלִיחָה: אוֹרֵיהָ נִהְרַג בְּקֶרֶב, וְעַמּוֹ נִהְרָגוּ חִילִים רַבִּים.

5. רוֹנִית הַמִּשְׁפָּטִית

רוֹנִית מְצָאָה שְׁדָּוֶד עָבַר עַל חֻק נוֹסֵף מִעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת.

- קְרָאוּ בְּסֵפֶר שְׁמוֹת פָּרֶקֶת כ פֶּסוּק יג. מֵהוּ הַחֻק?

6. מֵה חָשַׁב ה' עַל מַעֲשָׂיו שֶׁל דָּוֶד (פֶּסוּק כז)?

7. נְאֻמֹת הַיָּהוָה תְּכִנֵּה בּוֹלְטָת בְּאִישִׁיּוֹתוֹ שֶׁל אוֹרֵיהָ הַחֲתִי. הִבִּיאוּ הוֹכָחוֹת מִהַפָּרֶק.

- אוֹרֵיהָ נְאֻמָּן לְחֻבְרָיו הַלוֹחֲמִים:

כְּתוּבוֹ בַּמַּחְבֵּרֶת

- אוֹרֵיהָ נְאֻמָּן לְמֶלֶךְ:

- אוֹרֵיהָ נְאֻמָּן לְמַמְלָכָה:

8. יִנְאִי הַלְּשׁוֹנָי

יִנְאִי נִזְכָּר בְּבִטּוֹי עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה (אָבוֹת ד, ב).

מִי שְׂרוּצָה לְחַפּוֹת עַל עֲבָרָה מוֹצֵא אֶת עֲצָמוֹ נִגְרָר לְעֲבָרָה נוֹסֶפֶת.

כִּיצַד מֵתְאִים בְּטוֹי זֶה לְפָרֶקֶנוּ?

9. רוֹנִית הַמִּשְׁפָּטִית

נְאֻמֹתוֹ שֶׁל יוֹאָב לְמֶלֶךְ מְבִיאָה אוֹתוֹ לְדַבֵּר עֲבָרָה. עַל אֵיזָה חֻק עָבַר?

10. מִפְּנֵי מֵה חָשַׁשׁ יוֹאָב?

11. כִּיצַד הִגִּיב דָּוֶד לְדַבְרֵי הַשְּׁלִיחַ שֶׁשָּׁלַח יוֹאָב (פֶּסוּק כה)?

12. כִּיצַד הִגִּיבָה בֵּת-שֶׁבַע, כְּשֶׁשָּׁמְעָה עַל מוֹת אוֹרֵיהָ?

13. הביעו את דעתכם על אפים של:

דוד: _____

בת-שבע: _____

אוריה: _____

יואב: _____

כתבו במחברת

14. ינאי הלשונאי

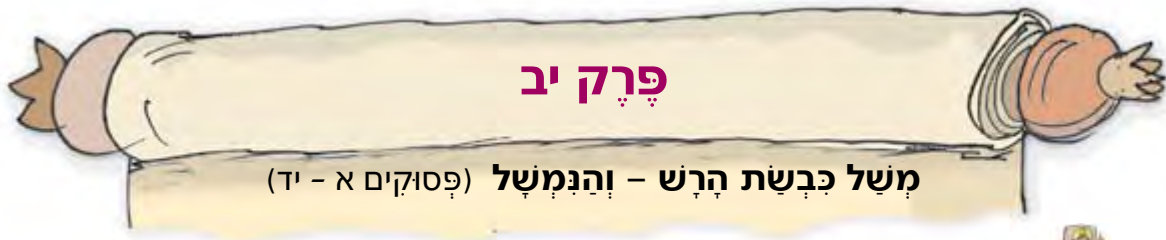
ינאי נזכר בפתגם:

“איזהו גבור?”

הכובש את יצרו” (אבות ד, א).

מיהו גבור אמתי לפי הפתגם?

דוד - גבור החיל שהוכיח את גבורתו במלחמות רבות - לא הצליח להתגבר על היצר שלו.

1. רזנית המשפטינית

דוד המלך חטא: הוא חמד אשת איש,
נאף
ורצח

א. מי ישפט את המלך ויעניש אותו?

רזנית קראה על מעמדו המשפטי של המלך בימי קדם. העמים הקדמונים האמינו שהמלך הוא האל או נציג האל. מעמדו היה רם ונשא מעל לשאר בני האדם. המלך היה אדון כל הארץ: כל האדמות, הרכוש והאנשים היו שייכים לו. המלך היה מחוקק החוקים והשופט. המלך היה כל-יכול. בישראל שלט המלך בחסות האל, וחיב היה לצית לחקי התורה כיתר האנשים. כאשר מלך ישראל חטא, היה עליו לתת את הדין בפני האלהים. הנביאים היו שליחי האל, ותפקידם היה להוכיח את המלך החוטא על חטאיו.

ב. מי הנביא שנשלח להוכיח את דוד המלך על חטאיו?

ג. באיזו דרך בחר נתן הנביא להוכיח את המלך על חטאיו?

2. משל כבשת הרש (פסוקים א - ד). השלימו (במחברת):

בעיר אחת חיו שני אנשים: האחד כתבו במחברת והשני כתבו במחברת

לאיש העשיר היה כתבו במחברת; לאיש העני היתה רק כתבו במחברת

האיש העני נתן לכבשה שלו יחס מיוחד: כתבו במחברת

יום אחד הגיע כתבו במחברת.

האיש העשיר רצה לכבד את האורח, אף כתבו במחברת לכן החליט כתבו במחברת.

3. הספור שספר נתן הנביא לדוד נקרא **משל**.

משל הוא ספור קצר, המספר על פי רב על בעלי-חיים או צמחים. כונת המשל היא ללמד את בני-האדם לקח (מוסר השכל), להוכיח אותם על מעשיהם הרעים ולחנך אותם לשפר את התנהגותם. המציאות, המסתתרת מאחורי המשל, נקראת **נמשל**.

השלימו (במחברת):

המשל	הנמשל
האיש העשיר	~~כתבו במחברת~~
האיש העני	_____
הכבשה	_____

4. למה התכוון נתן בספור המשל?

5. מדוע בחר נתן הנביא להוכיח את דוד המלך באמצעות משל?

6. דוד התרגז לשמע המשל. איזה ענש גזר על האיש העשיר?

7. כיצד נודע לדוד שהספור אינו אמתי (פסוק ז)?

8. נתן הנביא מנה את החסדים שעשה ה' לדוד (פסוקים ז - ח). אילו חסדים?

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____

9. רונית המשפּטנית

רונית מצאה שהענשים, שיקבל דוד על חטאיו, הם על-פי העקרון של הגמול לפי המעשה: **מדה כנגד מדה**.
העתיקו והשלימו (במחברת):

החטא	הענש
"את אוריה החתי הכית בחרב".	(פסוק י) <i>כתבו במחברת</i>
"ותקח את אשת אוריה החתי להיות לך לאשה".	(פסוק יא) <i>כתבו במחברת</i>

לפי חמרת החטאים - כך חמרת הענשים.

10. ינאי הלשונאי

מצאו בפסוק יב מלה והפוכה.

השלימו (במחברת) בעזרת המלה והפוכה:

דוד עשה את מעשיו ב _____
את ענשו יקבל _____
כתבו במחברת

11. כיצד הגיב דוד לדברי נתן הנביא? הקיפו בעפרון את התשובה הנכונה:

א. דוד נסה למצא תרוצים כדי להצדיק את מעשיו.

ב. דוד נסה להטיל את האשמה על אחרים.

ג. דוד הודה בחטאו.

12. דוד התחרט והודה בחטאו מעמק לבו. מה בשר לו נתן הנביא?

שר רוצים לספר על מקרה, בו זוממים לגזל מאדם את המעט שיש לו, משתמשים בבטוי **כבשת הרש**.

דוד נענש על חטאיו (פסוקים טו - כה)

1. א. העתיקו (למחברת) את הפסוק, המתאר כיצד נסה דוד להציל את הילד.
ב. סמנו במעגל את הפעולות שבצע דוד.
ג. מה בא רבוי הפעלים בפסוק זה להדגיש?
  2. מדוע חששו עבדי דוד לבשר לו על מות הילד?
    3. לאחר מות הילד נאמר על דוד:
**"ויקם דוד מהארץ
וירחץ ויסך
ויחלף שמלתו
ויבא בית ה' וישתחו
ויבא אל ביתו
וישאל וישימו לו לחם ויאכל".** (פסוק כ)
א. איזה אמצעי ספרותי נמצא בפסוק זה?
ב. מה בא אמצעי ספרותי זה להדגיש?
      4. על מה תמהו עבדי דוד?
        5. כיצד הסביר דוד את התנהגותו לעבדיו?
          6. דוד אמר: **"אני הלך אליו והוא לא ישוב אלי".** למה התפנן דוד בדבריו?
            7. לדוד ובת-שבע נולד בן.
א. איזה שם נתנה בת-שבע. לבנה ומדוע?

במקרא לרב האמהות - הן שנתנו לילדיהן את שמותיהם.

ב. ה' אהב את הילד. איזה שם נתן לו ומה פרושו?

דוד כּוּבֵשׁ אֶת הָעִיר רֶבֶת עֲמוֹן
(פְּסוּקִים כּו - לֹא)

1. הַעֲתִיקוּ (לְמַחְבֵּרֶת) אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הַבָּאִים בְּרֹצֵף הַנִּכּוֹן:

- יוֹאֵב נִלְחַם בְּעִיר רֶבֶת עֲמוֹן.
- דָּוִד הִפָּךְ אֶת אֲנָשֵׁי רֶבֶת עֲמוֹן לַעֲבָדָיו.
- דָּוִד נִלְחַם בְּעִיר רֶבֶת עֲמוֹן וְכִבֵּשׁ אוֹתָהּ.
- יוֹאֵב הַזְּמִין אֶת דָּוִד לְבּוֹא וּלְהַשְׁלִים אֶת כְּבוֹשׁ הָעִיר רֶבֶת עֲמוֹן.
- דָּוִד לָקַח שָׁלַל רַב מֵהָעִיר הַכְּבוּשָׁה.

2. מִדּוּעַ הַזְּמִין יוֹאֵב אֶת דָּוִד לְבּוֹא וּלְהַשְׁלִים אֶת כְּבוֹשׁ הָעִיר רֶבֶת עֲמוֹן?

3. יוֹאֵב גָּלָה נְאֻמֹּת רַבָּה לְמֶלֶךְ. הַבִּיאוּ הוֹכָחוֹת לְכַף מִתּוֹךְ הַפָּרָק.

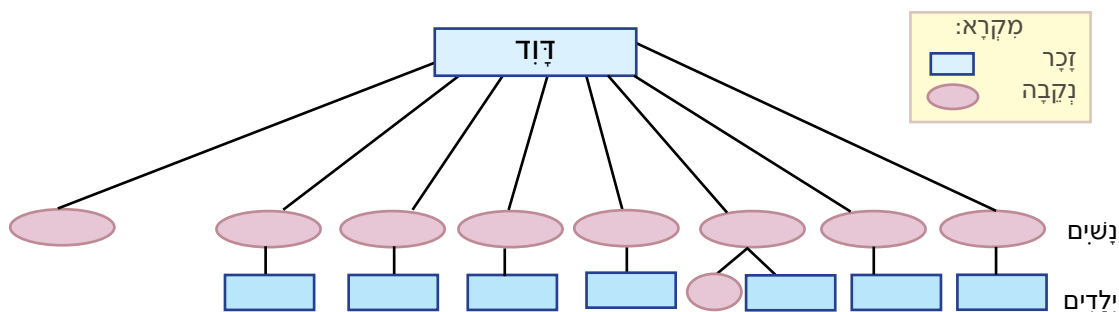
4. כְּתִבוּ בַלְשׁוֹן הַתַּנ"ךְ:

	א. עֲנִי -
	ב. אוֹרַח -
	ג. רַחֵם -
	ד. פִּי אֲרַבְעָה -
	ה. בְּגָלְיִי -
	ו. חוּלָה -
	ז. רֹצֵחַ -
	ח. אֶכֶל -
	ט. כְּתֵר -

כְּתִבוּ בַמְחִבֵּרֶת

1. לפניכם תרשום המתאר את משפחתו של דוד המלך. קראו בספר שמואל ב פרק ג פסוקים ב - ה, יד - טו; ופרק יב פסוק כד.
א. העתיקו למחברת את התרשום והשלימו את שמות נשותיו ובניו של דוד.

- ב. צבעו את שמו של הבן הבכור - יורש העצר.
ג. אמנון ותמר הם אחים למחצה. מי אביהם המשותף?

2. בספור אמנון ותמר ששה חלקים. ענו (במחברת):

חלק ראשון: הפתיחה לספור (פסוקים א-ב)

- א. מה ידוע לכם על אמנון?
ב. מה ידוע לכם על תמר?
ג. כיצד השפיעה האהבה על אמנון?

חלק שני: אמנון מתייעץ עם חברו (פסוקים ג-ה)

- א. מי הדמיות המשתתפות בחלק זה?
ב. מה מקום ההתרחשות?
ג. מה זמן ההתרחשות?
ד. מה טיב היחסים בין אמנון ליהונדב?
ה. מה מספר בפסוק ג על יהונדב?
ו. מה יעץ יהונדב לאמנון?

חלק שלישי: דוד מבקר את אמנון (פסוקים ו-ז)

- א. מי הדמיות המשתתפות בחלק זה?
- ב. מה מקום ההתרחשות?
- ג. למה התחזה אמנון?
- ד. מה בקש אמנון מאביו, דוד המלך?
- ה. דוד לא חשד בדבר. מה עשה?
- ו. מדוע רמה אמנון את המלך?

חלק רביעי: תמר בבית אמנון (פסוקים ח-יח)

- א. מי הדמיות המשתתפות בחלק זה?
- ב. מה מקום ההתרחשות?
- ג. "ותקח (תמר) את הבצק ותלש ותלבב לעיניו ותבשל את הלבבות. ותקח את המשרת ותצק לפניו". (פסוקים ח-ט)
  - איזה אמצעי ספרותי מופיע בפסוקים אלה?
  - מה מלמד רבוי הפעלים בפסוקים אלה?
- ד. מדוע צוה אמנון על משרתיו לצאת מחדרו?
- ה. מה היתה המזמה של אמנון?
- ו. תמר נסטה במלות תחנה ושכנוע למנוע את האנס. כתבו בלשון המקרא:
  - (1) אחי, אל תפגע בי!
  - (2) אסור לעשות דבר כזה בישראל.
  - (3) אנס הוא פשע חמור.
  - (4) תגרם לי בושה וסבל לכל ימי חיי.
  - (5) אתה תחשב לפושע רע ומשחת, ומעמך בישראל יפגע.
  - (6) תוכל לדבר עם המלך, והוא יסכים לתת אותי לך לאשה.

- ז. את דברי השכנוע של תמר אפשר לחלק לשלשה נושאים:
 כתבו ליד כל נושא את המספרים שלצד הטעונים שבסעיף ו:
 - מעשה האנס יפגע בגופה, בנפשה ובמעמדה של תמר.
 - מעשה האנס יפגע באמון ובמעמדו.
 - הצעה מעשית לפתרון הבעיה.

ח. רונית המשפטנית

- רונית קראה בספר דברים פרק כז פסוק כב את החק:
"ארו שׁכב עם אחותו בת אביו או בת אמו."
 רונית שאלה: האם הצעתה של תמר - שאמנון יתחתן אתה בהסכמת המלך - היתה מעשית?
 יש סבורים שבאותה התקופה היתה כנראה אפשרות שאח ישא את אחותו לאשה - בתנאי שהם אחים למחצה, כלומר שיש להם אב משותף ואמהות שונות (כמו שרה אשת אברהם, שהיתה בת אביו - אך לא בת אמו).
 יש סבורים, שתמר הציעה את הצעת הנשואין כדי "להרויח זמן" ולמנע את האנס.
 - האם הצליחה תמר לשכנע את אמנון בטעוניה?

ט. מה מספר בספר דברים פרק כב פסוקים א על יחסו של אמנון לתמר?
 האם, לדעתכם, היתה זו אהבת אמת? במקו.

י. העתיקו את הפסוק, המתאר את רגשותיו ומעשיו של אמנון לאחר האנס.

יא. מה בקשה תמר מאמנון לאחר שנאנסה?

יב. רונית המשפטנית

- רונית קראה בספר דברים פרק כב פסוקים כח-כט את החק: אם איש אנס נערה, חיב הוא להתחתן אתה, ואסור לו לגרש אותה כל ימי חייו.
 חק זה נחקק כדי להגן על הנערה שנאנסה ולדאג לעתידה מבחינה כלכלית, חברתית ומשפטית.

תָּמַר אָמְרָה: "אַל אוֹדֵת הָרְעָה הַגְּדוּלָה הַזֹּאת מֵאַחֶרֶת, אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמִּי לְשִׁלְחָנִי".

תָּמַר טָעְנָה שְׁשֵׁתֵי רְעוֹת עָשָׂה לָהּ אֲמֹנֹן:

- מָה הָרְעָה הָאֶחָת?

- מָה הָרְעָה הָאַחֶרֶת?

- אִיזוֹ רְעָה, לְדַעַת תָּמַר, חֲמוּרָה יוֹתֵר?

יג. ינאי הלשונאי

ינאי נִזְכַּר בַּפֶּתֶגֶם: "מַעֲשֵׂה אָבוֹת - סִימָן לְבָנִים". (בראשית רבה מח)

- חֲפָשׂוּ בַמְּלוֹן אֶת פְּרוֹשׁ הַפֶּתֶגֶם וְהַעֲתִיקוּ (לִמְחַבְּרָת).

- כִּיצַד מִתְקַשֵּׁר הַפֶּתֶגֶם לְמִסְפָּר בְּפָרֶק?

חלק חמישי: תָּמַר זוֹעֶקֶת וּמֵתְאָבֶלֶת (פְּסוּקִים יט - כ)

א. מִי הֵן הַדְּמִיּוֹת הַמְּשַׁתֵּפּוֹת בְּחֵלֶק זֶה?

ב. מָה מְקוֹם הַהִתְרַחֲשׁוֹת?

ג. מָה עָשְׂתָה תָּמַר לְאַחַר שִׁגְרִישָׁה מִבֵּית אֲמֹנֹן?

ד. מָה הִצִּיעַ אֲבִשְׁלוֹם לְתָמַר אַחֲרָיו?

ה. מִדּוּעַ הִצִּיעַ הַצָּעָה זֹאת?

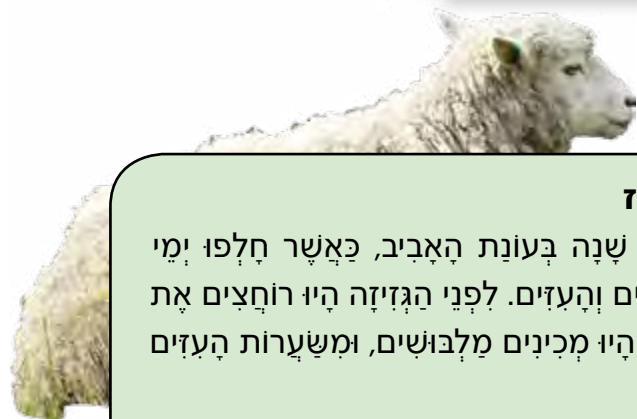
חלק ששי: סִיּוּם (פְּסוּקִים כֹּא - כב)

א. כִּיצַד הִגִּיב דָּוִד כְּשִׁשְׁמַע עַל מַעֲשֵׂיו שֶׁל אֲמֹנֹן?

ב. מָה דַּעַתְכֶם עַל תְּגוּבַת דָּוִד לְמַעֲשֵׂי אֲמֹנֹן?

ג. הַעֲתִיקוּ אֶת הַפְּסוּקִים הַמְרַמְזִים לְכֹהֵן, שֶׁאֲבִשְׁלוֹם רוֹקֵם תְּכַנִּיחַ נִקְמָה בְּאֲמֹנֹן.

אַבְשָׁלוֹם נוֹקֵם בְּאִמּוֹן (פְּסוּקִים כַּג - לט)

חֲנַן הַסִּקְרוֹ

חג הגז

חֲנַן קָרָא בְּאַנְצִיקְלוֹפְדִיָּה הַמְקַרְאִית, שֶׁבְּכָל שָׁנָה בְּעוֹנַת הָאָבִיב, כְּאֲשֶׁר חָלְפוּ יְמֵי הַקָּר, הָיָה מְגַדְלֵי הַצֹּאן גּוֹזְזִים אֶת צֹמֶר הַכִּבְשִׁים וְהַעֲזִים. לִפְנֵי הַגְזִיזָה הָיוּ רוֹחֲצִים אֶת הַכִּבְשִׁים וְאֶת הַעֲזִים. מִן הַצֹּמֶר שֶׁל הַכִּבְשִׁים הָיוּ מְכִינִים מְלִבוּשִׁים, וּמְשַׁעְרוֹת הַעֲזִים. הָיוּ אוֹרְגִים חוּטִים לַעֲשִׂיַת חֲבָלִים וּמְרַבְּדִים.

יוֹם הַגִּזָּה הָיָה יוֹם חַג וְשִׂמְחָה. בְּעַל הַצֹּאן הָיָה מְכִין סְעוּדָה לַקְרוֹבָיו, לְרוֹעִים וְלַגּוֹזְזִים. סְעוּדָה זוֹ הָיְתָה מְלוּוָה בְּשִׂמְחָה וּבִשְׂתִיַת יוֹן.

- עֲנוּ (בְּמַחְבֶּרֶת):
- א. מְתֵי עֶרֶךְ אַבְשָׁלוֹם אֶת חֲגִיגַת הַגִּזָּה?
  - ב. מִדּוּעַ בָּחַר אַבְשָׁלוֹם לְבַצֵּעַ אֶת תְּכֵנִית הַנִּקְמָה דוֹקָא בְּחַג הַגִּזָּה?
  - ג. כִּבְר לְמִדְתָּם עַל הַנְּהַג לַעֲרֹךְ חֲגִיגַת גִּזָּה. קָרָאוּ בְּסִפֵּר שְׂמוּאֵל א פָּרָק כה פְּסוּקִים בִּיָּא, וְכָתְבוּ מַה קָרָה בְּחַג הַגִּזָּה שֵׁם.
2. תְּכֵנִית הַנִּקְמָה שֶׁל אַבְשָׁלוֹם בְּאִמּוֹן הָיְתָה מְרֻכָּבֶת מִמְּהַלְכִים אַחֲדִים, וְלָכֵל מֵהַלָּךְ הָיְתָה תּוֹצֵאָה.

הַעֲתִיקוּ אֶת הַתְּרָשִׁים לַמַּחְבֶּרֶת וְהַשְׁלִימוּ:

תּוֹצֵאוֹת	מֵהַלְכִים בְּתְכֵנִית הַנִּקְמָה שֶׁל אַבְשָׁלוֹם
הַזְמַן הַמְּמֻשָּׁךְ שֶׁעָבַר מֵאֵז אֲנִס תִּמְרָה גַּרְם לַמֶּלֶךְ וְלֵאמּוֹן לַחֲשֹׁב שׁ _____	אַבְשָׁלוֹם חָכָה בְּסִבְלָנוֹת _____ שָׁנִים.
הַמֶּלֶךְ דָּוִד סָרַב לַהֲזַמְנָה בְּטַעֲנָה שׁ _____	אַבְשָׁלוֹם עֶרֶךְ חֲגִיגַת גִּזָּה וְהַזְמִין אֶת... (פְּסוּקִים כד) _____
הַמֶּלֶךְ דָּוִד (פְּסוּקִים כה) _____	אַבְשָׁלוֹם הִפְצִיר בְּדָוִד שׁ _____
דָּוִד סָרַב לְשַׁלַּח אֶת אִמּוֹן כִּי _____	אַבְשָׁלוֹם הִצִּיעַ לְדָוִד שׁ _____
דָּוִד הִסְכִּים _____	אַבְשָׁלוֹם הִפְצִיר בְּדָוִד (פְּסוּקִים כז) _____
נִעְרַי אַבְשָׁלוֹם _____	אַבְשָׁלוֹם צִוָּה עַל נִעְרָיו (פְּסוּקִים כח) _____

3. מה עשו בני המלך לאחר רצח אמנון?
4. איזו שמועה הגיעה לדוד?
5. כיצד הגיב דוד, כשהשמועה הגיעה לאזניו?
6. כיצד נסה יונדב בן שמעה להרגיע את דוד המלך?

7. **רונית המשפטנית**

גאלת דם

רונית קראה על המנהג הקדום גאלת הדם. לפי מנהג זה חובה לנקם את דמו של הנרצח, כלומר יש להרג את הרוצח. אחריות הנקמה מוטלת על גואל הדם - קרוב משפחה של הנרצח.

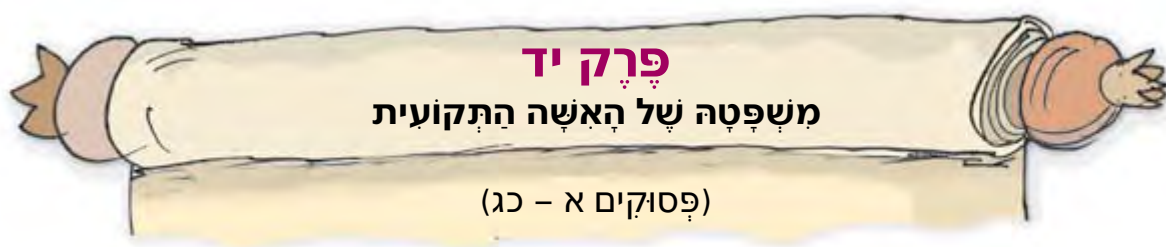
- א. מדוע ברח אבשלום?
  - ב. מדוע ברח אבשלום דוקא לגשור? (העזרו בפרק ג פסוק ג)
8. חטאיו של דוד גררו אחריהם שרשרת פרעניות בביתו ובממלכתו.

בתו תמר _____ *כתבו במחברת*
 בנו אמנון _____
 בנו אבשלום _____

9. **חן המדמין**

חן דמין שקרא דף מיומנו של דוד. העתיקו והשלימו (במחברת):

יומני היקר,
 נבואתו של נתן הנביא החלה להתגשם, ופרעניות החלו לפקד את ביתי:
 אמנון, בני הבכור, _____ *כתבו במחברת* את אחותו תמר.
 תמר גלתה אמצ' לב בכך ש _____ *כתבו במחברת*
 אך אני בחרתי לשתק ולכסות על פשעי בני. אלו הייתי נוהג אחרת, אז
 אבשלום, אחי תמר, לא שכח ולא סלח, הוא _____ *כתבו במחברת*
 כל הפרעניות פקדו אותי, כי _____ *כתבו במחברת* כנראה שמשתי דגמה רעה לבני, ועל
 כך אני מרגיש _____ *כתבו במחברת* אלו הייתי נוהג אחרת, היתה נמנעת האלימות
 במשפחתי.

ענו (במחברת):

1. מדוע פעל יואב להחזרת אבשלום לירושלים?
2. מה צוה יואב על האשה התקועית ומדוע?
3. יואב שם בפי האשה התקועית ספור, הדומה לספורם של אמנון, אבשלום ודוד. העתיקו למחברת והשלימו:

משפטה של האשה התקועית	ספור אמנון, אבשלום ודוד
- לאשה התקועית שני בנים.	לדוד שני בנים: _____! _____.
- הבנים רבו, והאחד הרג את אחיו.	_____ רצח את _____ אחיו.
- בני המשפחה רוצים לגאל את דם האח המת.	אבשלום ברח לגשור מחשש _____
- האשה התקועית בקשה מדוד שימנע את הריגת בנה הנותר.	דוד הבין שהוא צריך _____
- פסק הדין של דוד (פסוק יא)	דוד החליט (פסוק כא) _____

4. באילו טעונים נוספים נסתה האשה התקועית לשכנע את דוד לסלח לאבשלום בנו?
5. מדוע, לדעתכם, שלח יואב את האשה התקועית, ומשל בפיה, אל המלך - ולא פנה אליו בעצמו?

אַבְשָׁלוֹם חוֹזֵר לִירוּשָׁלַיִם (פְּסוּקִים כּד - לג)

עֲנוּ (בְּמַחְבֵּרֶת):

1. מִדּוּעַ סָרַב דָּוִד הַמֶּלֶךְ לִרְאוֹת אֶת אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ?
2. כִּיצַד מֵתָאָר הַכְּתוּב אֶת אַבְשָׁלוֹם?
3. מִדּוּעַ סָרַב יוֹאָב לְבוֹא אֶל אַבְשָׁלוֹם?
4. כִּיצַד אֵלֶּךְ אַבְשָׁלוֹם אֶת יוֹאָב לְבוֹא אֵלָיו?
5. מָה דַעְתְּכֶם עַל מַעֲשֵׂיו שֶׁל אַבְשָׁלוֹם?
6. בְּאֵילוֹ טַעוּנִים הִצְלִיחַ אַבְשָׁלוֹם לְשַׁכְנַע אֶת הַמֶּלֶךְ לְקַבֵּל אֶת פָּנָיו?

חן המדמין

7. חן דַּמֵּן שֶׁקָּרָא דָּף מִיּוֹמְנוֹ שֶׁל אַבְשָׁלוֹם. הֶעֱתִיקוּ וְהִשְׁלִימוּ (בְּמַחְבֵּרֶת):

יומני היקר,

כְּבֵר שְׁנֵתִים יוֹשֵׁב אֲנִי בְּבֵיתִי בִירוּשָׁלַיִם - וְאָבִי מְסָרֵב לִרְאוֹת אֶת פָּנָי.
אֲנִי מְרַגֵּשׁ _____.

לְאַחַר שִׁיזָאֵב סָרַב לְהַפְגִישׁ אוֹתִי עִם הַמֶּלֶךְ, הִחַלְטֵתִי _____.

כְּשִׁיזָאֵב בָּא לְפָגֵשׁ אוֹתִי, בִּקְשָׁתִי מִמֶּנּוּ _____.

לְקִרְאת הַפְגִישָׁה עִם אָבִי הַמֶּלֶךְ הִרְגַּשְׁתִּי _____.

לְשִׁמְחַתִּי הַמֶּלֶךְ נִשְׁקַ לִי. זֶה סִימֵן שֶׁ _____.

אֲנִי מִצְפֶּה שֶׁבְּעֵתִיד _____.

כתבו במחברת

כתבו במחברת

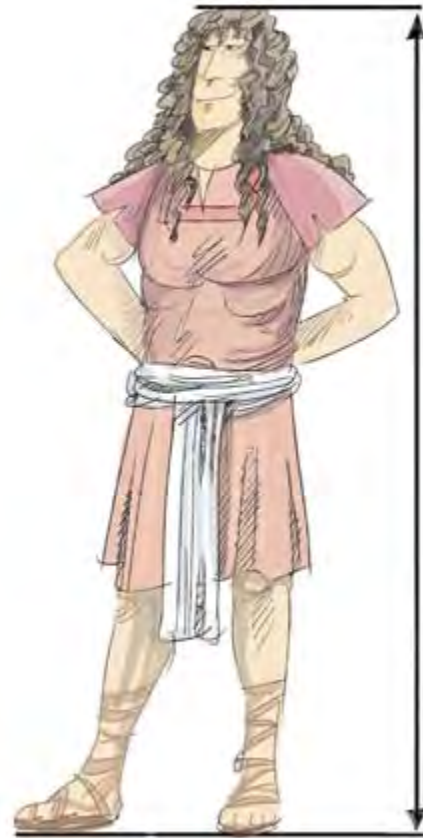
8.

ינאי הל'שונאי

אילו בטויים מסתתרים בצ'יורים הבאים? כתבו (במחברת):

"אם יפל _____
כתבו במחברת
פרוש הבטוי: _____
_____

"מכר _____
כתבו במחברת
פרוש הבטוי: _____
_____

"וכבו _____
כתבו במחברת
פרוש הבטוי: _____
_____

1. אבשלום רצה להיות מלך על ישראל. לפניכם המעשים שעשה. העתיקו אותם למחברת.

מכל מעשה השיג אבשלום השג. צלמו את דף הגזירה וגזרו את ההשגים. הדביקו כל השג מול המעשה המתאים.

ההשגים	המעשים
	אבשלום עשה מרכבה וסוסים וְחַמְשֵׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו.
	אבשלום עמד בשער העיר והבטיח לאנשים שבאו להשפט שישפט לטובתם.
	אבשלום נהג לאחז במשתחיים לו ולנשק אותם.
	אבשלום המליך את עצמו למלך בעיר חברון וקרא למרד במלך דוד.
	אבשלום שלח מרגלים בכל שבטי ישראל.
	אבשלום הזמין את אחיתפל, יועץ המלך, לחברון.
	אבשלום הצליח לגרם לבריחת דוד מירושלים.

חן דמין שקרא דף מיומנו של דוד. העתיקו והשלימו (במחברת):

יומני היקר,

הגיעה אלי השמועה, שרבי העם הולך אחרי בני אבשלום המורד. אני מרגיש כתבו במחברת

עומדות בפני כמה אפשרויות לפעולה:

אם אשלח חיילים להלחם באבשלום בחברון, יכול להיות ש כתבו במחברת

אף יכול להיות ש כתבו במחברת

אם אתבצר בירושלים, יכול להיות ש כתבו במחברת

ויכול להיות ש כתבו במחברת

אם אצא ואברח מירושלים, יכול להיות ש כתבו במחברת

ויכול להיות ש כתבו במחברת

לאחר התלבטויות החלטתי כתבו במחברת

ראשי ולבי מלאים במחשבות וברגשות:

על בני אבשלום כתבו במחברת

על אנשי חברון כתבו במחברת

על אחיתפל _____

על הנאמנים לי כתבו במחברת

ועל הטעויות שעשיתי כתבו במחברת

יוצא אני מירושלים אבל וּחפוי ראש, ובלבי תקוה שה' יזכר אותי וישיבני לעירי ירושלים.

3. מי המצטרפים לדוד בברחו מירושלים, וכיצד התבטאה נאמנותם?
א. העתיקו (למחברת) והשלימו.

הנאמנים לדוד	הבטוי לנאמנותם
עבדי המלך.	(פסוק טו) _____
צבא השכירים: הכרתי, הפלתי והגתי (פסוק יח). מה מספרם? מי המפקד העומד בראשם?	(פסוק כא) _____ _____
הכהנים: צדוק ואביתר.	(פסוק כד) _____ _____
יועץ המלך: חושי הארכי.	(פסוק לב) _____ _____

ב. מול נאמנותם של _____
בולטת בוגדנותם של _____
כתבו במחברת

ג. העתיקו את הפסוק, המתאר את מצב רוחם של דוד ותומכיו כשעלו בהר הזיתים.

4. מדוע החזיר דוד את ארון הברית לירושלים?

5. איזו שמועה הגיעה לאזני דוד, וכיצד השפיעה עליו (פסוק לא)?

6. דוד שלח את חושי וכהנים לירושלים ונתן להם תפקידים:

תפקידו של חושי הארכי: _____

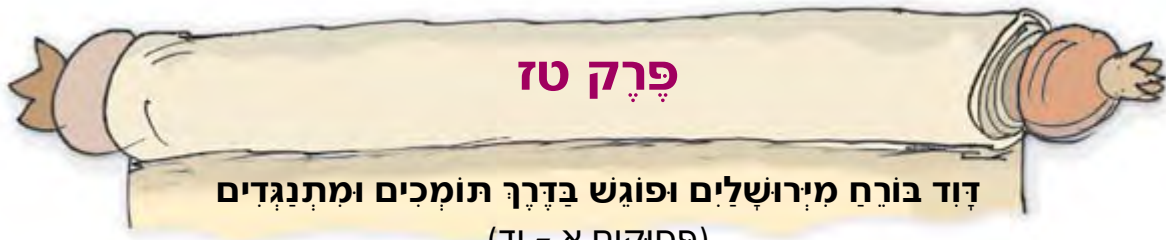
תפקיד הכהנים: _____

תפקיד בני הכהנים: _____
כתבו במחברת

א. איזה בטוי מסתתר בצירוף כתבו (במחברת):

- ב. העתיקו (למחברת) את הפסוקים המוכיחים כי:
- דוד ברח מירושלים מפני שפחד מנקמת אבשלום.
  - העם בכה והתאבל, כשדוד יצא מירושלים.
  - דוד האמין בה': אם ה' ירצה, יחזיר אותו לירושלים.
  - דוד פחד מעצות אחיתפל.

(פסוקים א - יד)

1. העתיקו (למחברת) והשלימו:

מי התנגד לדוד?	מי תמך בדוד?
שמו: _____	שמו: _____
ממשפחת: _____	מקרב למשפחת: _____
מה עשה לדוד? _____	מה עשה לדוד? _____
תגובת דוד למעשה: _____	תגובת דוד למעשה: _____

ציבא ושמעי מקרבים לבית שאול.

- במי תמך ציבא?

- במי תמך שמעי?

2. רונת המשפטנית

רונת קראה בספר שמות פרק כב פסוק כז: "אלהים לא תקלל, ונשיא בעמך לא תאר".
רונת יודעת, שהמקלל את מלך ישראל - אחת דינו: מות בסקילה.

- מי רצה לקיים את החק ולהרג את מקלל המלך?

3. דוד מנע מאבישי להרג את שמעי. העתיקו (למחברת) את הפסוקים המתאימים.

א. מדוע אתם, בני צרויה, מתערבים בענייני?

ב. הנח לו שיקלל, כי זה רצון ה'.

ג. אם בני רוצה להרג אותי, אין פלא שאיש זר מקלל אותי.

ד. אם ה' ירצה, תהפך קללתו של שמעי לברכה.

4.

חן המדמין

חן דמין שקרא דף מיומנו של דוד. העתיקו (למחברת) והשלימו:

יומני היקר,

היום, בברחי מירושלים, תקף אותי _____

הוא קרא לעברי _____

הרגשתי _____

למרות זאת החלטתי _____ כי _____

נבואתו של נתן הנביא מתגשמת לנגד עיני:

שרשרת פרעניות פוקדות אותי _____

_____

_____

כתבו במחברת

כתבו במחברת

אבשלום נפגש עם חושי הארכי

(פסוקים טו - יט)

1. כתבו (במחברת) את השיחה בין אבשלום לחושי.

חושי: _____

אבשלום: _____

חושי: _____

כתבו במחברת

2. כיצד הצליח חושי הארכי לרכש את אמונו של אבשלום?

עצתו הראשונה של אחיתפל

(פסוקים כ - כג)

ענו (במחברת):

1. מה יעץ אחיתפל לאבשלום?

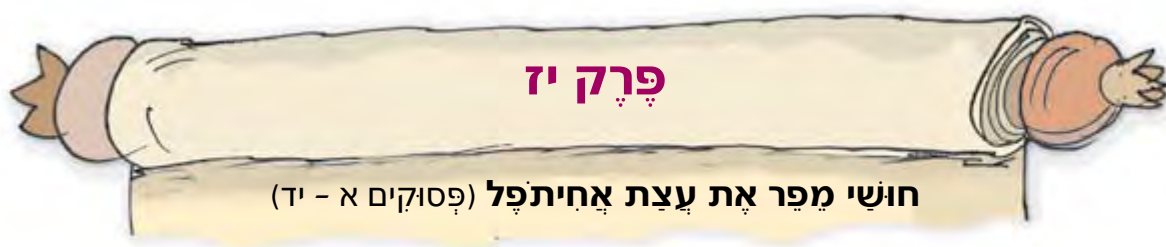
בתקופת המקרא כל מי נשכב עם נשותיו של המלך או פלגשו הצהיר במעשה זה, שהשלטון בידיהם והוא המלך החדש.

2. מדוע יעץ אחיתפל לאבשלום עצה זו?

3. מעשיו של אבשלום קרבו אותו ליעדו. מה, לדעתכם, נותר לו לעשות כדי להיות מלך ישראל?

4. העתיקו (למחברת) את הפסוק, המתאר את ההערכה שרכשו דוד ואבשלום לעצות אחיתפל.

1. השוו בין עצת אחיתפל לעצת חושי.
א. העתיקו למחברת את הטבלה והשלימו:

עצת חושי לאבשלום (פסוקים ה - יג)	עצת אחיתפל לאבשלום (פסוקים א - ד)	
~~כתבו במחברת~~	~~כתבו במחברת~~	כמה חילים יתקפו את מחנה דוד?
~~כתבו במחברת~~	~~כתבו במחברת~~	מתי כדאי לתקוף את מחנה דוד?
		מי ינהיג את החילים?
		את מי יש להרג בהתקפה?

- ב. מדוע יעץ אחיתפל לאבשלום לתקוף במהירות ועם מספר חילים מועט?
- ג. מדוע יעץ חושי לאבשלום לאסוף צבא גדול?
- ד. מדוע הדגיש חושי בעצתו, שכדאי שאבשלום ינהיג את המתקפה על מחנה דוד?
- ה. עצתו של מי תגרום למספר אבדות קטן?
  1. עצתו של מי קצרה ועניינית?
  2. עצתו של מי ארכה וספורית?

עצת חושי שזורה בבטויים וּבדמויים וּבציורים.
כתבו (במחברת) אילו בטויים וּדמויים מסתתרים בציורים?

ג.

"כל ישראל מדן ועד
באר שבע _____
כתבו במחברת"

לחול אשר על שפת הים?
למה התכּוּן חושי בדמוי זה?

ב.

"והוא גם בן-חיל אשר
_____
כתבו במחברת"

את מי מדמה חושי לאריה? את מי מדמה חושי
למה התכּוּן חושי בדמוי זה?

א.

"גבורים המה ומרי נפש
המה _____
כתבו במחברת"

את מי מדמה חושי לדב? את מי מדמה חושי
שכול?
למה התכּוּן חושי בדמוי זה?

ו.

מ _____
כתבו במחברת"

מה פרושו של בטוי זה?

ה.

"והשיאו כל ישראל
_____
כתבו במחברת"

למה התכּוּן חושי בבטוי
זה?

ד.

"ונחנו עליו כאשר
_____
כתבו במחברת"

את מי מדמה חושי לטל?
למה התכּוּן חושי בדמוי זה?

כתבו במחברת

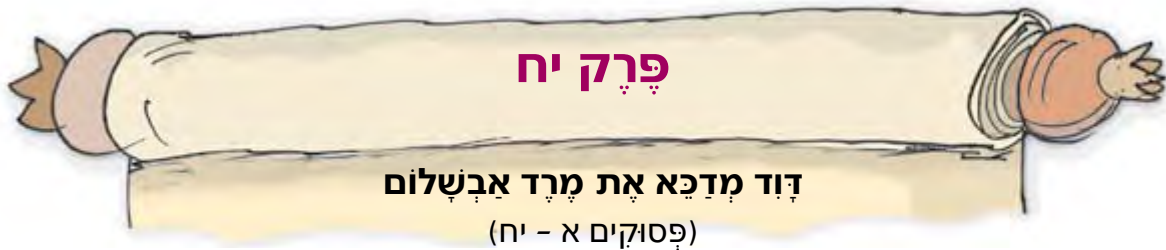
- הדמויים _____ מתארים גבורה.
הדמויים _____ מתארים את הקלות, בה ינצח אבשלום את דוד.
הדמויים _____ מתארים את גדלו העצום של מחנה אבשלום.
- מדוע בחר חושי לנסח את עצתו באריכות, ושזר בה בטוים ודמויים רבים?

3. העתיקו (למחברת) את הפסוק, המסביר מדוע קבל אבשלום את עצת חושי.

דוד בורח לעבר הירדן המזרחי (פסוקים טו - כט)

ענו (במחברת):

1. איזה מסר בקש חושי להעביר לדוד?
2. מדוע, לדעתכם, לא ספר חושי שעצתו התקבלה על דעת אבשלום?
3. ספרו מה קרה ליהונתן ואחימעץ בדרךם לדוד.
4. מה עשה אחיתפל כשראה שעצתו לא התקבלה?
5. מה עשה דוד, כשקבל את המסר מבני הכהנים?
6. אבשלום נערך למלחמה בדוד.
א. את מי כלל צבא אבשלום?
ב. את מי מנה אבשלום לשר צבאו?
ג. היכן חנו אבשלום וצבאו?
7. כיצד דאגו נכבדי עבר הירדן המזרחי לדוד ואנשיו?

1. העתיקו למחברת והשלימו:
א. ההכנות למלחמה.

צבא דוד	צבא אבשלום
מספר הלוחמים: _____	מספר הלוחמים: _____
מפקדי הצבא: _____	מפקד הצבא: _____

ב. מקום המלחמה: _____
ג. מהלך המלחמה: _____
ד. תוצאות המלחמה: _____

2. הסבירו (במחברת) כיצד הגורמים הבאים עזרו לדוד במלחמתו באבשלום:

- מערך רגול ומודיעין: _____
- גדל הצבא: _____
- מקום המלחמה, ביער: _____

3. מה צוה דוד על חיליו בקשר לאבשלום בנו (העתיקו את הפסוק)?

- למה התכונן דוד בדבריו?

חן המדמין 4.

חן דמון שקרא דף מיומנו של דוד. העתיקו למחברת והשלימו:

ומני היקר,
במלחמות רבות השתתפתי, אך זו בעיני המלחמה הקשה ביותר. לבי חצוי: מצד
אחד _____
אך מצד שני _____
כתבו במחברת

עמדתי בשער ועודדתי את חילי בצאתם לקרב. נתתי למפקדי הוראה מפרשת: "
" _____
כתבו במחברת

חילי מתרחקים, ובלבי חששות רבים
לצערי, עוד פרענות פוקדת אותי.

5. העתיקו למחברת את הפסוק המתאים לציור.

חז"ל אמרו:
"אבשלום נתגאה בשערו, לפיכך נתלה בשערו" (סוטה א, ח).
אבשלום נענש לפי העקרון מדה כנגד מדה.

6. השלימו (במחברת) את השיחה בין יואב לאיש המגיד (פסוקים י - יד).

הָאִישׁ הַמְּגִיד: _____

יֹאבִב: _____

הָאִישׁ הַמְּגִיד: _____

יֹאבִב: _____

7. מדוע סרב האיש המגיד להרג את אבשלום?

8. מה דעתכם על מעשיו של יואב?

הבשורה על מות אבשלום מגיעה לדוד (פסוקים יט - לב)

1. אחימעץ והכושי רצו לבשר לדוד על תוצאות המלחמה.
א. חברו בעפרון קו מכל משפט לדמות המתאימה.

א. התנדבתי לרוץ לבשר למלך דוד את תוצאות המלחמה.

ב. יואב התנגד שארוץ לבשר לדוד, כי אני צריך לבשר רק בשורות טובות.

ג. נשלחתי על-ידי יואב לבשר למלך את אשר קרה.

ד. הפצתי ביואב שירשה לי לרוץ לבשר, עד שהשתכנע.

ה. רצתי מהר והגעתי ראשון למלך דוד.

ו. בשרתי למלך שנצחנו את המורדים.

ז. לשאלת המלך - "שלום לנער לאבשלום?" - עניתי שאיני יודע.

ח. לשאלת המלך - "השלום לנער לאבשלום?" - עניתי כך שנתן להבין שאבשלום מת.

הכושי

אחימעץ

ב. איזה משפט מתאים גם לאחימעץ וגם לכושי?
ג. מדוע בחרו אחימעץ והכושי לבשר למלך את הבשורה בצורה מערפלת ולא ברורה?

ד. כְּבַר לְמַדְתֶּם בַּתּוֹרָה עַל מַבְשָׂרִים, שֶׁהֵעִבִירוּ יְדֵיעוֹת מִשְׁדֵּה הַקֶּרֶב.
הֶעֱתִיקוּ לַמַּחְבֶּרֶת אֶת הַטְּבֵלָה וְהַשְּׁלִימוּ:

שְׁמוּאֵל ב פָּרֶק א פְּסוּקִים ב־ח	שְׁמוּאֵל א פָּרֶק ד פְּסוּקִים יב־ז	
		מִי הַמַּבְשָׂר?
		מָה בָּשָׂר?
כְּתוּב בַּמַּחְבֶּרֶת	כְּתוּב בַּמַּחְבֶּרֶת	בְּאִיזָה אִפֵּן מָסַר אֶת הַבָּשׂוּרָה?
		מִדּוּעַ בָּחַר לְבָשָׂר בְּסַגְנוֹן זֶה?

ה. מָה הַמַּשְׁתַּף לְכָל הַמַּבְשָׂרִים, עֲלֵיהֶם לְמַדְתֶּם?

2. ינאי הלשונאי

עֲנוּ (בַּמַּחְבֶּרֶת):

א. **"לֹא אֶשְׁלַח יְדֵי אֵל בֶּן הַמֶּלֶךְ"** (פְּסוּקֵי יב).

- מִי אָמַר לְמִי?

- לָמָּה הִתְכַּפֵּן?

ב. **"אוּ עֲשִׂיתִי בְנַפְשִׁי שֶׁקֶר, וְכָל דָּבָר לֹא יִכְחַד מִן הַמֶּלֶךְ וְאַתָּה תִּתְיַצֵּב מִנְּגִיד"**
(פְּסוּקֵי יג).

- מִי אָמַר לְמִי?

- לָמָּה הִתְכַּפֵּן?

ג. **"לֹא אִישׁ בָּשָׂרָה אֶתָּה הַיּוֹם הַזֶּה"** (פְּסוּקֵי כ).

- מִי אָמַר לְמִי?

- לָמָּה הִתְכַּפֵּן?

ד. **"הַשְּׁלוֹם לְנֶעַר לְאַבְשָׁלוֹם?"** (פְּסוּקֵי לב).

- מִי אָמַר לְמִי?

- לָמָּה הִתְכַּפֵּן?

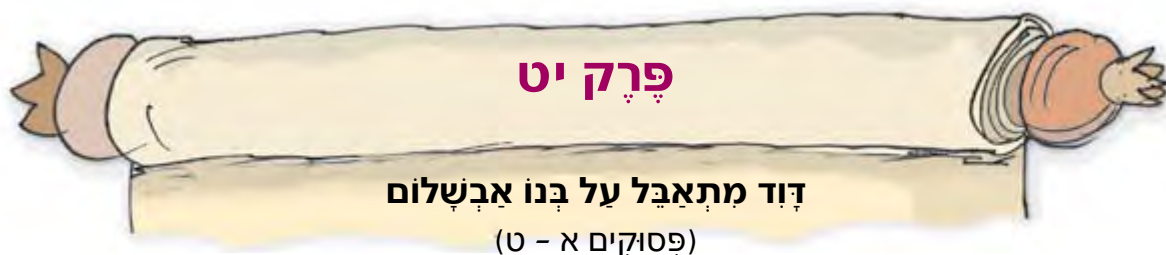
עיר בצורה בתקופת המקרא

חפירות ארכאולוגיות של ערים מתקופת המקרא, כגון: דן, מגדו, גזר, לכיש ותל-שבע, חשפו מערכת חומות ושערים, שנועדו להגן על העיר מפני האויב. הכניסה לעיר הייתה דרך שני שערים, שנצבו זה אחרי זה. בין שני השערים הייתה רחבה מוגנת על-ידי החומות. מעל השער התנשא כנראה מגדל התצפית. גבה המגדל אפשר לצופה לצפות למרחקים ולהודיע לתושבי העיר על כל התרחשות חשודה מחוץ לחומות העיר. מעל לשער היו כנראה חדרי העליה, ששמשו את הצופים והשומרים.

ענו (במחברת):

- א. היכן יושב דוד?
- ב. מדוע בחר לשבת במקום זה?
- ג. היכן יושב הצופה?
- ד. מה היה תפקיד הצופה?
- ה. השלימו את בועות החשיבה בציור.

1. דָּוִד קִבֵּל שְׁתֵּי בְשׂוּרוֹת: הַמֶּלֶחֶמָה בְּאַבְשָׁלוֹם הַסְתִּימָה בְּנִצְחוֹן; וְאַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ מֵת. כִּיצַד הִגִּיב דָּוִד לְשִׁמְעַ הַבְּשׂוּרוֹת?
2. דָּוִד קוֹנֵן עַל מוֹת בְּנוֹ.
א. הֶעֱתִיקוּ אֶת הַקִּינָה וְעֵנּוּ (בְּמַחְבֶּרֶת):
**"בְּנֵי אַבְשָׁלוֹם,
בְּנֵי בְנֵי אַבְשָׁלוֹם,
מִי יִתֵּן מוֹתִי אֲנִי תַחְתִּיךָ,
אַבְשָׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי" (פְּסוּקֵי א).**
ב. אֵיזָה אֲמָצְעִי סִפְרוּתִי נִמְצָא בְּפְסוּקֵי זֶה?
ג. מַה בָּא אֲמָצְעִי סִפְרוּתִי זֶה לְהַדְגִּישׁ?
ד. לְמַה הִתְכַּוֵּן דָּוִד בְּאִמְרוֹ: **"מִי יִתֵּן מוֹתִי אֲנִי תַחְתִּיךָ"**?
3. מַה דַּעְתְּכֶם עַל הַתְּנַהּגוֹת הַמֶּלֶךְ?
4. כִּיצַד הִשְׁפִּיעַ אָבֱלוֹ שֶׁל דָּוִד עַל הָעָם?
5. יוֹאֵב הוֹכִיחַ אֶת דָּוִד עַל הַתְּנַהּגוֹתָיו. כְּתֹבוּ (בְּמַחְבֶּרֶת) בְּלִשׁוֹן הַמְּקַרָּא:
א. בֵּישֶׁת אֶת הָאֲנָשִׁים שֶׁהֲצִילוּ אוֹתְךָ וְאֶת מִשְׁפַּחְתְּךָ.
ב. אֶתְּךָ מֵעֵדִיף אֶת שׁוֹנְאֵיךָ עַל פְּנֵי אוֹהֲבֵיךָ.
ג. שְׂרִיף וְעֵבְדִיךָ אֵינָם חֲשׂוּבִים בְּעֵינֶיךָ.
ד. הָאֵם הֵייתָ מֵעֵדִיף שְׂאֵבְשָׁלוֹם הִיָּה חַי - וְכִלְנוּ מֵתִים?
6. יוֹאֵב מְנַה בְּאִזְנֵי הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחַת הַמְּלוּכָה, שֶׁהַחִילִים הֲצִילוּ בְּחֶרֶף נֶפֶשׁ.
א. אֶת מִי מְנַה יוֹאֵב?
ב. מִדּוּעַ מְצָא לְנִכּוֹן לְפָרֵט אֶת כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה, מִהַקְּרוֹבִים לְדָוִד לְרְחוּקִים?
ג. אֵיזָה אֲמָצְעִי סִפְרוּתִי מוֹפִיעַ בְּדַבְּרֵי יוֹאֵב?

7. יואב בחר במלים מנגדות לתאר את יחסו של דוד לתומכיו. העתיקו ועבדו (במחברת):

“לאהבה את שנאיך

ולשנא את אהביך”. (פסוק ז)

- הקיפו את המלים מהשרש א'ה'ב' בצבע אדם.
- הקיפו את המלים מהשרש ש'נ'א' בצבע ירק.
- איזה אמצעי ספרותי מופיע בפסוק זה?
- מי הם השונאים את דוד, לדעת יואב?
- מי הם האוהבים את דוד, לדעת יואב?

שני חלקים במשפט, שמשמעותם מנגדת, יוצרים תקבלת נגודית.

- שנו את סדר המלים במשפט, כך שיתאר כיצד צריך דוד להתייחס לאוהביו ולשונאיו (העזרו בצבעי העגולים שסמנתם במשפט).

8. כתבו במחברת בלשון התנ"ך:

- מה דרש יואב מהמלך?
- מה אים יואב על המלך?

חן המדמין

9. חן דמין שקרא דף מיומנו של המלך. העתיקו למחברת והשלימו:

יומני היקר,
דברי יואב השפיעו עלי מאד. הבנתי ש כתבו במחברת אני מרגיש כתבו במחברת.
כתבו במחברת החלטתי כתבו במחברת. מרד אבשלום בני נכשל.
אני מקווה לחזר להיות מלך על כל ישראל בירושלים הבירה.

10. כיצד השפיעה הופעת דוד בשער (פסוק ט):

א. על תומכיו?

ב. על מתנגדיו (ישראל)?

**שבטי ישראל ויהודה רוצים להשיב
את דוד למלך בירושלים
(פסוקים י - טז).**

ענו במחברת:

1. מדוע החליטו שבטי ישראל לשוב ולתמוך בדוד?
2. מדוע לא מהר דוד לשוב לירושלים אף-על-פי שנצח?
3. מדוע רצה דוד ששבט יהודה יהיה הראשון שיחזירו לירושלים?
4. א. העתיקו את הפסוק, המדגיש את הקשר בין דוד לשבט יהודה.
ב. למה התכונן דוד בדבריו אלה?
5. העתיקו את הפסוק, בו נשבע דוד למנות את עמשא לשר צבא.
6. מדוע החליט דוד למנות את עמשא לשר צבא תחת יואב?
7. מה דעתכם על מנוי עמשא לשר צבא?
8. העתיקו את הפסוק המוכיח, שעמשא הביא לדוד תועלת מיידית.

שמעי בן גרא בא לקראת דוד (פסוקים יז - כד)

1. השוו בין שתי הפגישות של דוד ושמעי בן גרא.
א. השלימו (במחברת):

שמעי פגש את דוד בברחו	שמעי פגש את דוד בשובו מירושלים (פרק טז פסוקים ה-יא)	לירושלים (פרק יט פסוקים יז-כד)
מה עשה שמעי?		
מה הציע אבישי לעשות לשמעי?		
מה הייתה תגובת דוד להצעת אבישי?		
פיצד נמק דוד את סרובו להרג את שמעי?		

- ב. מדוע שנה שמעי את יחסו לדוד?
- ג. אילו תכונות נתן ליחס לשמעי?
- ד. מדוע המשיך אבישי לטען שיש להרג את שמעי?
- ה. אילו תכונות נתן ליחס לאבישי?
- ו. אילו תכונות נתן ליחס לדוד?

מְפִיבֶשֶׁת בַּא לְקִרְאֵת דָּוִד (פְּסוּקִים כה - לא)

1. מה ידוע לכם על מְפִיבֶשֶׁת?
קְרְאוּ וְעֲנוּ בַּמַּחְבֵּרֶת.
- פָּרָק ד פְּסוּקֵי ד
- פָּרָק ט פְּסוּקִים ו־יג
- פָּרָק טז פְּסוּקִים א־ד
2. כִּיצַד נִרְאָה מְפִיבֶשֶׁת בְּבוֹאוֹ לְקִרְאֵת דָּוִד?
3. מִרְאֵהוּ שֶׁל מְפִיבֶשֶׁת מַעֲיֵד עַל כֶּה, שֶׁהוּא הִתְאַבֵּל וְהִצְטַעַר. עַל מָה הִצְטַעַר?
4. מָה אָמַר מְפִיבֶשֶׁת כְּדֵי לְהוֹכִיחַ אֶת נְאֻמֹתוֹ לְמֶלֶךְ דָּוִד?
5. הֲאֵם הִתְנַהֲגוֹתוֹ וְדִבְרָיו שֶׁל מְפִיבֶשֶׁת שִׁכְנְעוּ אֶתְכֶם שֶׁאִמַּת בְּפִיו?
6. מָה הֶחְלִיט דָּוִד לְאַחַר שֶׁשָּׁמַע אֶת דִּבְרֵי מְפִיבֶשֶׁת?
7. מָה דַּעַתְכֶם עַל הַהֶחְלֵטָה שֶׁל דָּוִד?

בְּרִזְלֵי בַּא לְקִרְאֵת דָּוִד (פְּסוּקִים לב - מ)

- עֲנוּ (בַּמַּחְבֵּרֶת):
1. אִיזוֹ טוֹבָה עָשָׂה בְּרִזְלֵי לְדָוִד?
  2. כִּיצַד רָצָה דָּוִד לְגַמֵּל לְבְּרִזְלֵי טוֹבָה תַּחַת טוֹבָה?
  3. מִדּוּעַ סָרַב בְּרִזְלֵי לְקַבֵּל אֶת הַצַּעַת דָּוִד?
  4. מָה בִקֵּשׁ בְּרִזְלֵי מִדָּוִד?
  5. אִילוּ תְכוֹנֹת אִפִּי נִתְּן לִיחֹס לְדָוִד מִהֶחְלֵטוֹ?

דוד עובר את הירדן

(פסוקים מא - מד)

ענו והשלימו (במחברת):

1. מה טענו שבטי ישראל נגד שבט יהודה?
2. מדוע טענו אנשי שבט יהודה, שמגיע להם להיות הראשונים להעביר את המלך?
3. מדוע טענו שבטי ישראל שהם היו צריכים להיות הראשונים להעביר את המלך?
4. מדוע, לדעתכם, בחר דוד שלא להתערב בוכוח בין שבטי ישראל לשבט יהודה?

על התנ"ך - קרי וכתבי

ספרי התנ"ך עברו מדור לדור במשך אלפי שנים. את ספרי התנ"ך העתיקו סופרי סת"ם. הם הקפידו להעתיקם בדיוקנות ללא טעויות, אך למרות ההקפדה נפלו שגיאות ושבושים במהלך ההעתקה. כך נמצאו בידי היהודים כתבי יד של התנ"ך השונים זה מזה.

לפני כאלף שנים נסחו חכמים נסח אחיד של התנ"ך וקדשו אותו. נסח זה נקרא "נסח המסורה", והחכמים שעסקו בהכנתו וקראו "בעלי המסורה". אחד התקונים שתקנו בעלי המסורה הוא הקרי והפתיב (מארמית: קרוא וכתוב).

כאשר נמצאה בתנ"ך מלה שגויה, לא העזו בעלי המסורה לתקן את הטקסט המקראי בשל קדשתו. הם השאירו אפוא את המלה ככתבה (בדרך כלל ללא נקוד), ובשולי העמוד כתבו את המלה הנכונה שיש לקרוא.

א. קראו בפרק יט פסוק ז והשלימו במחברת:

- הכתיב הוא: "כי" ^{כתבו במחברת} אבשלום חי וכלנו היום מתים".

- הקרי הוא: "כי" ^{כתבו במחברת} אבשלום חי וכלנו היום מתים".

כְּאֲשֶׁר נִמְצְאָה בַּתּוֹרָה מִלֵּה מִיִּתְרָת, הַשְּׂאִירוּ אוֹתָהּ לֹא מְנַקְדָּת –
סִימָן שְׂאִין לְקִרְאָה אוֹתָהּ.

ב. קְרִאוּ בְּפֶרֶק יג פְּסוּקֵי ל. הַמֵּלֶה ^{כְּתוּב בַּמִּחְבֵּרֶת} לֹא מְנַקְדָּת, וְלִכֵּן הִיא מִיִּתְרָת.

כְּאֲשֶׁר חֲסְרָה מִלֵּה בַּתּוֹרָה, הוֹסִיפוּ אוֹתָהּ בְּשׁוּלֵי הָעֵמוּד, וְיֵשׁ לְקִרְאָה אוֹתָהּ.

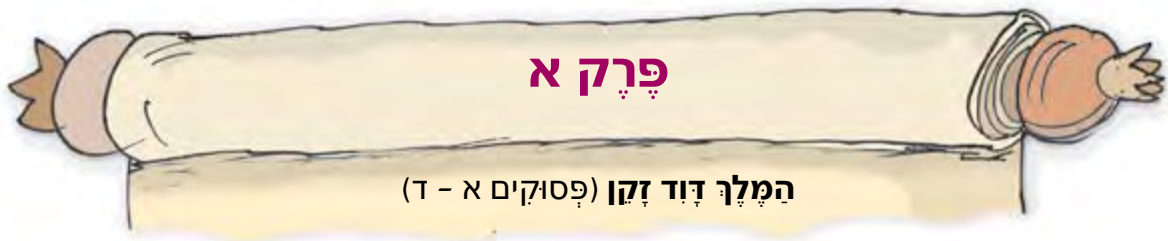
ג. קְרִאוּ בְּפֶרֶק טז פְּסוּקֵי כג, וְהַעֲתִיקוּ אֶת הַפְּסוּקֵי כְּפִי שֵׁשׁ לְקִרְאוּ.

מלכים א

הקדמה

ספר מלכים הוא הספר הרביעי והאחרון בספרי הנביאים הראשונים. בספר מלכים מספר על שארע לבני ישראל מסוף ימי דוד המלך ועד לחרבן בית המקדש הראשון. שני הפרקים הראשונים של ספר מלכים א מספרים על ימיו האחרונים של המלך דוד ועל העברת המלוכה ליורשו - שלמה.

שני פרקים אלה מהווים המשך למספר בספר שמואל ב, ולכן נלמד אותם כעת.

ענו (במחברת):

המלך דוד היה בן שלשים בעלותו על כס המלכות, וארבעים שנה מלך.

1. הביאו הוכחות למצבו הגופני של דוד.
2. האם, לדעתכם, מצבו הגופני השפיע על תפקודו כמלך, המשמש כמנהיג צבאי, שופט ומחוקק?
3. שערו: מה עלול לקרות עתה בישראל מבחינת: המנהיגות, היחסים בין השבטים, האמונה בה' והיחסים עם העמים השכנים?

אַדְנִיָּה הַכְּרִיז עַל עֲצֻמוֹ כְּיֹרֵשׁ הַמְּלוּכָה (פְּסוּקִים ה' - י')

1. מדוע חשב אֲדֹנִיָּה שֶׁהוא יֹרֵשׁ הָעֶצֶר? (הַעֲזְרוּ בְּתַרְשִׁים מִשְׁפַּחַת דָּוִד שֶׁבְּעֵמֹד 52. לִידְעֵתְכֶם: כְּלָאֵב, הַבֵּן הַשֵּׁנִי, כְּנֶרְאָה מֵת.)
2. הַשּׁוֹ בֵּין מַעֲשָׂיו וְאָפְיוֹ שֶׁל אֲדֹנִיָּה לְאָפְיוֹ וּלְמַעֲשָׂיו שֶׁל אֲבִשָׁלוֹם.
א. הַשְּׁלִימוּ (בַּמְחֻבְּרֵת):

אֲדֹנִיָּה	אֲבִשָׁלוֹם	
<p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	<p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	מָה רָצָה לְהַשִּׁיג?
<p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	<p style="text-align: center;">(שְׁמוֹאֵל ב טו, א)</p> <p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	בְּאֵילוֹ גִּנּוּבֵי מַלְכוּת נְהַג?
<p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	<p style="text-align: center;">(שְׁמוֹאֵל ב יד, כה-כו)</p> <p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	מָה הָיָה מְרָאֵהוּ הַחִיצוֹנִי?
<p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	<p style="text-align: center;">(שְׁמוֹאֵל ב יג, לט)</p> <p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	מָה הָיָה יַחְסוֹ שֶׁל דָּוִד (שְׁמוֹאֵל ב יג, לט) אֵלָיו?
<p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	<p style="text-align: center;"><u>כְּתַבוּ בַּמְחֻבְּרֵת</u></p> <hr/>	הָאֵם הִשִּׁיג אֶת מְטָרְתּוֹ?

ב. שְׁנֵי בְּנָיו הַיְפִים וְהָאֲהוּבִים שֶׁל דָּוִד מְרֹדוּ בְּאֲבִיָּהֶם. מָה נִתֵּן לְלַמֵּד מִכֶּן עַל הַיְחָסִים בֵּין הָאֵב לְבָנָיו?

3. מי תמרף באדניה?

4. טקס המלכת אדניה. ענו (במחברת):

א. מי הזמן לטקס?

ב. היכן נערך הטקס?

ג. מה עשו בטקס?

ד. מי לא הזמן לטקס?

נתן הנביא ובת-שבע מסכלים את תכניתו של אדניה

(פסוקים יא - לא)

ענו (במחברת):

1. איזו עצה יעץ נתן הנביא לבת-שבע?

2. מה אמרה בת-שבע לדוד המלך (פסוקים טז - כא)?

3. מה אמר נתן הנביא לדוד המלך?

4. העתיקו למחברת את הפסוק, בו הכריז דוד המלך על יורשו.

המלכת שלמה (פסוקים לב - מ)

חן המדמיון

1.

א. חן דמיון שקרא דף מיומנו של שלמה. העתיקו למחברת והשלימו:

יומני היקר,

היום הופיעו בביתי _____

ואמרו לי _____

הרכיבו אותי על _____

והובילו אותי אל _____

שם לקח צדוק הכהן _____

כל העם הריע _____

הרגשתי _____

חשבתי על _____

מכל עבר הגיעו המונים, שהביעו את שמחתם ב _____

קולות השמחה היו רמים עד כי _____

אנשים ברכו אותי ואחלו לי _____

אני גאה שנבחרתי למלך ישראל. אני יודע שאחריות גדולה מוטלת על _____

כתפי.

יהיה עלי _____

אני מקווה שה' יהיה בעזרי, שאצליח בכל מעשי ידי, ושאהיה מלך נאמן ונבון לעמי ולארצי.

ב. כתבו (במחברת) כרזה לכבוד המלכת שלמה, המלך השלישי על ישראל.
קשטו את הכרזה.

כתבו במחברת

2. נתן הנביא ומעמדו בחצר המלכות.

לפניכם הארועים שבהם השתתף נתן הנביא. כתבו (במחברת): מה עשה נתן הנביא ואיזה תפקיד מלא בכל ארוע?

מעשיו ותפקידיו של הנביא	הארועים
(שמואל ב פרק ז פסוקים ד-יז) כתבו במחברת	דוד ספר לנתן על רצונו לבנות בית לה' בירושלים. (שמואל ב פרק ז פסוק ב)
(שמואל ב פרק יב פסוקים י-יד) כתבו במחברת	דוד חטא: נאף עם אשת איש והרג את בעלה. (שמואל ב פרק יא פסוקים ג - ה; יד - טו)
(שמואל ב פרק יב פסוק כה) כתבו במחברת	בת-שבע ילדה לדוד בן וקראה את שמו שלמה. (שמואל ב פרק יב פסוק כד)
(מלכים א פרק א פסוקים כד-כז) כתבו במחברת	דוד זקן וטרם מנה יורש לכסאו.
(מלכים א פרק א פסוק לח) כתבו במחברת	טקס משיחת שלמה למלך ישראל. (מלכים א פרק א פסוקים לח-מ)

העתיקו למחברת רק את המשפטים הנכונים.

- הנביא מעביר את דברי ה' למלך ולעם.
- הנביא עושה את רצון המלך.
- הנביא מוכיח את המלך ואת העם על חטאיהם.
- לנביא אין השפעה על המלך.
- הנביא פוחד מהמלך.

השמועה על המלכת שלמה מגיעה לאדניה

(פסוקים מא - נג)

חן המדמין

1.

חן דמין שקרא דף מיומנו של אדניה. העתיקו למחברת והשלימו:

יומני היקר,

היום היה היום המאשר בחיי: נערך לכבודי טקס המלכה מפאר. הרגשתי _____

בעצומה של החגיגה, אך סימנו לאכל שמענו _____

הבנתי שמשוהו מתרחש בעיר. אז הופיע יונתן בן אביתר הכהן וספר _____

הבנתי ש _____

הרגשתי _____

מהרתי ל _____

כי _____

שלמה הבטיח לי _____

היום שהתחיל ב _____

הסתים ב _____

כתבו במחברת

כתבו במחברת

כתבו במחברת

כתבו במחברת

חן הסקרן

2.

קרנות המזבח

אצל העמים הקדמונים היה קים המנהג, שאין להרג במקומות קדושים - מקדשים או מזבחות. אנשים, שחטאו ופחדו שיענשו, ברחו אל תוך המקדש ואחזו בקרנות המזבח כדי להנצל.

3. שלמה אמר לאדניה שמעשיו - הם שיקבעו את גורלו בעתיד (פסוק נב).

השלימו (במחברת):

אם _____
אז _____
אם _____
אז _____

כתבו במחברת

4. האם, לדעתכם, נהג שלמה בחכמה כאשר סלח לאדניה? נמקו את תשובתכם.

5. ינאי הלשונאי

כתבו (במחברת) אילו בטויים מסתתרים בציונים.

הבטוי: " כתבו במחברת " .
מה פרוש הבטוי?

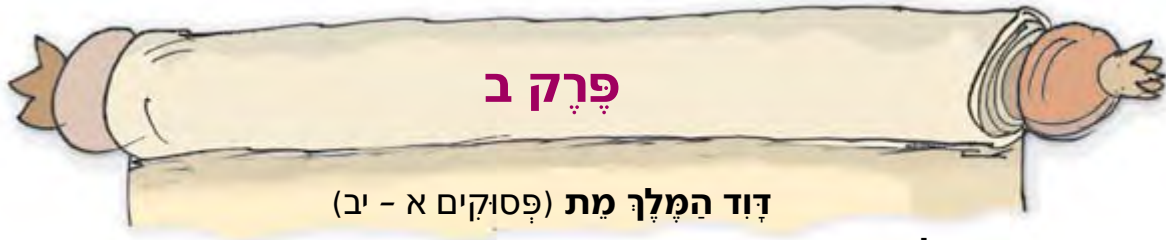

הבטוי: " כתבו במחברת " .

מי אמר למי?
למה התכונן בדבריו?

הבטוי: " כתבו במחברת " .
על מי נאמר?

סכום חיי המלך דוד

חן המדמין

1.

א. חן דמין שקרא את צואתו של דוד המלך. העתיקו והשלימו (במחברת):

צואה

אני כתבו במחברת בן כתבו במחברת משבט כתבו במחברת מלכותי על ישראל כתבו במחברת שנים. מתוכן כתבו במחברת שנים מלכתי בעיר חברון, כתבו במחברת שנים מלכתי בירושלים.

הנני מצוה עליך בני כתבו במחברת, כאשר תשב על כסאי אחרי, לשמר ולקיים את כתבו במחברת כדי ש כתבו במחברת.

אני מוריש לך ממלכה כתבו במחברת אני מקוה שאתה תשכיל כתבו במחברת ואלה האנשים כתבו במחברת, שיהיה עליך לגמל להם על כל אשר עשו לי:

את יואב בן צרויה כתבו במחברת כי כתבו במחברת

את בניו של ברזלי הגלעד כתבו במחברת כי כתבו במחברת

את שמעי בן גרא כתבו במחברת כי כתבו במחברת

וחזקת והיית לאיש, ותכון מלכותך עד עולם!

דוד מלך ישראל

ב. חן דמין שְמַצָּא מְגִלוֹת קֶלֶף, וּבְהֵן דְּבָרִים שְׁכַתְּבוּ אַנְשִׁים שׁוֹנִים עַל דָּוָד.
הַעֲתִיקוּ (לְמַחְבֵּרֵת) וְהַשְׁלִימוּ:

אָדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ!
~~כְּתֹבוּ בְּמַחְבֵּרֵת~~
עֲבַדְדָּה הַנְּאֻמָּן
וְשֵׁר צְבָאָךְ
יֹאבֵב בֶּן צְרוּיָה

אָדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ וּבַעֲלֵי הַיְקָרָה!
~~כְּתֹבוּ בְּמַחְבֵּרֵת~~
אֲשֶׁתְּךָ בֵּת-שֶׁבַע

אָדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ!
~~כְּתֹבוּ בְּמַחְבֵּרֵת~~
נְתַן הַנְּבִיא

אָבִי הַיְקָרָה!
~~כְּתֹבוּ בְּמַחְבֵּרֵת~~
בְּנֵךְ שְׁלֹמֹה

אָבִי הַיְקָרָה!
~~כְּתֹבוּ בְּמַחְבֵּרֵת~~
בְּנֵךְ אֲדֹנִיָּה

אָדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ!
~~כְּתֹבוּ בְּמַחְבֵּרֵת~~
יֹעֲצָךְ
חוּשֵׁי הָאָרֶץ

2. דוד פעל לבסוס ממלכת ישראל.

א. כתבו את פעולותיו של דוד על-פי מראי המקומות הבאים.

ב. כתבו מול כל פעולה את ההשג המתאים.

השגיו של דוד

פעולותיו של דוד

כבוש ירושלים והפיכתה לבירת ישראל.

(פרק ה פסוקים א-ה)

כתבו במחברת

לכוד שבטי ישראל לממלכה אחת.

(פרק ה פסוקים ז-י)

כתבו במחברת

נצחון על האויבים והרחבת שטחי ממלכת ישראל.

(פרק ו פסוקים יב-יז)

כתבו במחברת

קביעת ירושלים כמרכז דתי ופולחני בישראל.

(פרק ה פסוק כה)

כתבו במחברת

(פרק יב פסוקים כט-לא)

כתבו במחברת

3. חטאיו של דוד גררו אחריהם שרשרת פרענויות, שפקדו את ביתו ואת ממלכתו.
א. העתיקו למחברת והשלימו:

חטאיו של דוד

(פרק יא פסוקים יד-טו) <i>כתבו במחברת</i>	(פרק יא פסוקים ג-ה) <i>כתבו במחברת</i>
---	---

נבואת נתן

<i>כתבו במחברת</i>	(פרק יב פסוקים י-יד)
--------------------	----------------------

שרשרת הפרענויות

<i>כתבו במחברת</i>	(פרק יג פסוקים א-יז)
--------------------	----------------------

<i>כתבו במחברת</i>	(פרק יג פסוקים כח-כט)
--------------------	-----------------------

<i>כתבו במחברת</i>	(פרק טו פסוקים א-יח)
--------------------	----------------------

<i>כתבו במחברת</i>	(פרק יח פסוקים יד-טו)
--------------------	-----------------------

(מלכים א פָּרָק א פְּסוּקֵי ה)

כְּתוּבוּ בַּמַּחְבֵּרֶת

(מלכים א פָּרָק ב פְּסוּקֵי כד־כה)

כְּתוּבוּ בַּמַּחְבֵּרֶת

ב. העתיקו מתוך נבואתו של נתן הנביא בפרק ז פסוקים יד-יז את הפסוק, המוכיח שמלכות דוד נצחית.

4. ספור חזיון של דוד הלהיב את דמיונם של צירים מתקופות שונות. כתבו (במחברת) על הארוע המתאר בכל ציור.

"משיחת דוד",
מאת ראובן (הדפס אבן).

"דוד מנגן לפני שאול",
מאת ראובן (הדפס אבן).

"דוד מכה את גלית הפלשתי", מאת גוסטב דורה.

"דוד כורת את כנף מעילו של שאול", מאת ראובן.

"דוד מעלה את ארון הברית לירושלים", מאת מרק שאגאל.

"דוד מתפייס עם אכישלום בשובו מגשור", מאת רמברנדט.

"דוד עולה במעלה הר הזיתים", מאת מרק שאגאל
(התרשים נמצא במוזיאון ישראל)

"דוד מתאבל על מות אבשלום",
מאת גוסטב דורה.

"זהמלך דוד זקון, בא בימים",
מאת זאב רבן.

שלמה הורג את אדניה

(פסוקים יג - כה)

ענו (במחברת):

1. מה בקש אדניה מבת-שבע?
2. מדוע פנה אדניה דוקא לבת-שבע?
3. אדניה אמר לבת-שבע: "אמרי נא לשלמה המלך כי לא ישיב את פניך" (פסוק יז). למה התפן בדבריו?

4. רונית המשפטנית

מדוע בקש אדניה את פילגש המלך לאשה? רונית קראה על המנהג שהיה נפוץ אצל עמי קדם, ולפיו רק המלך רשאי לקחת לו לאשה את אלמנתו או את פילגשיו של המלך הקודם. מי שלקח את נשותיו של המלך הקודם הצהיר במעשה זה שהמלוכה בידי, ושהוא המלך החדש. רונית נזכרה במקרה דומה, עליו למדתם בספר שמואל ב פרק טז פסוקים כא - כב.

כתבו: מהו המקרה?

5. שלמה סרב לבקשת אדניה, כי ראה בה חתיכה תחת שלטונו. העתיקו למחברת את הפסוק המוכיח זאת.
6. למה התפן שלמה בתשובתו לבת-שבע?
7. שלמה נתן כבוד רב לאמו. הביאו הוכחות לכך.

שלמה מגרש את אביתר הכהן מירושלים

(פסוקים כו - כז)

ענו (במחברת):

1. מה היה חטאו של אביתר הכהן (מלכים א פרק א פסוק ז)?
2. כיצד העניש שלמה את אביתר הכהן?
3. מדוע לא הרג שלמה את אביתר?

שלמה הורג את יואב בן צרויה

(פסוקים כח - לה)

ענו (במחברת):

1. מה היו חטאיו של יואב בן צרויה?

2. ספרו: כיצד מצא יואב בן צרויה את מותו?

3. **יואב בן צרויה – סכום לדמותו**

מעשיו של יואב מעידים על תכונותיו ועל תרומתו למלכות דוד.
א. כתבו (במחברת) מה היו מעשיו של יואב לפי מראי המקומות הבאים:

-דברי הימים א פרק יא פסוק ו.

-שמואל ב פרק יא פסוקים יד - יח.

-שמואל ב פרק יב פסוקים כו - כז.

-שמואל ב פרק יד פסוקים א - ג.

-שמואל ב פרק יד פסוק כג.

-שמואל ב פרק יח פסוקים יד - יז.

-שמואל ב פרק יט פסוקים ו - ט.

-מלכים א פרק א פסוקים ה - ז.

ב. על אילו תכונות מעידים מעשיו של יואב?

ג. איזה מעשה חרץ את גורלו של יואב?

ד. מה דעתכם על הענש שנגזר על יואב?

שלמה הורג את שמעי בן גרא

(פסוקים לו – מו)

ענו (במחברת):

1. מה היה חטאו של שמעי בן גרא (שמואל ב פרק טז פסוקים ה-ח)?
2. מה צוה שלמה על שמעי בן גרא, ומדוע?
3. מדוע הפך שמעי בן גרא את צו המלך שלמה?
4. כיצד קיים שלמה את צוואת דוד אביו?
5. שלמה בפס את מלכותו.

א. מי המתנגדים שסלק שלמה?

ב. את מי מנה שלמה לשר צבא (פסוק לה)?

ג. את מי מנה שלמה לכהן גדול (פסוק לה)?

ד. העתיקו את הפסוק, המוכיח שמלכות שלמה מבססת ויחזקה.

דף גזירה (צלמו את הדף)

לְעִמּוּד 20

דוד פָּנָה אֶל ה' כְּדִי לִקְבֹּל אֶת
תְּמִיכְתּוֹ וְאֲשׁוּרוֹ לְמַעֲשָׂיו.

דוד הִתְיַשֵּׁב בְּעִיר חֶבְרוֹן עִם מִשְׁפַּחְתּוֹ
וְתוֹמְכָיו וְקִבַּע אֹתָהּ לְעִיר בִּירְתוֹ.

אֲנָשֵׁי יְהוּדָה מִשְׁחָחוּ אֶת דָּוִד
לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם.

אֲבָנֵי לִקְחָ אֶת אִישׁ בְּשֵׁת, בְּנוֹ שֶׁל שְׂאוּל,
הוֹשִׁיב אוֹתוֹ בְּעִיר מַחְנִים וְקִבַּע אוֹתָהּ
לְעִיר הַבִּירָה.

אֲבָנֵי הַמְּלִיךְ אֶת אִישׁ בְּשֵׁת עַל
עֶשְׂרֵה מִשְׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל.

לְעִמּוּד 36

דף גזירה (צלמו את הדף)

אבשלום השיג פרסום והכרה כְּיורש למלך דוד
באמצעות סממני מלכות.

אבשלום השיג תמיכה של בני העם באמצעות
הסתה כנגד המלך דוד השופט.

אבשלום השיג תמיכה באמצעות חנפה.

אבשלום השיג את תמיכת אנשי שבט יהודה -
שבטו של דוד.

אבשלום השיג את תמיכת כל שבטי ישראל במרד.

אבשלום השיג את תמיכת יועץ המלך, הַיְדוּעַ
בַּחֲקֵמְתוֹ, כנגד המלך דוד.

אבשלום השיג את כסא המלכות בירושלים.

